

2001

Γεωτεχνικό Επιμελητήριο
Παράρτημα Κεντρικής Ελλάδας

Γεωπονικός Σύλλογος Ν. Λάρισας

Προϋπόθεση για την ανασυγκρότηση της Θεσσαλίας, η υλοποίηση των διαχρονικών διεκδικήσεων επίλυσης του υδατικού προβλήματος Θεσσαλίας, (Πως να αντιμετωπίσουμε τις γεωργικές προκλήσεις που σχετίζονται με το νερό)

(27/3/2024)

Κώστας Γκούμας

Γεωπόνος, πρώην Πρόεδρος ΓΕΩΤΕΕ/ Κ.Ε,
πρώην Διευθυντής Εγγείων Βελτιώσεων Νομού Λάρισας

Κώστας Γκούμας
Μάρτιος 2024

Την τελευταία περίοδο, στα πολλά και σημαντικά υδατικά προβλήματα της Θεσσαλίας ήρθαν να προστεθούν και αυτά που δημιουργήθηκαν από την πρόσφατη τραγωδία των πλημμυρών, τα οποία εκτιμάται ότι θα συνεχίσουν να μας απασχολούν για πολλά από τα επόμενα χρόνια, όσο δεν υπάρχει πολιτική βούληση για ρηξικέλευθες τομές σε πολλούς τομείς της διαχείρισης των υδατικών πόρων, στο σύστημα παραγωγής έργων, στην δημόσια διοίκηση και όσο δεν υλοποιούνται τα απαιτούμενα υδατικά έργα στη βάση ενός εγκεκριμένου και διαχρονικού κοστολογημένου ΕΦΑΡΜΟΣΤΙΚΟΥ ΣΧΕΔΙΟΥ (Master Plan).

Κάποια από τα διαχρονικά (επί δεκαετίες) υδατικά προβλήματα της Θεσσαλίας προσδοκούσαμε ότι θα επιλυθούν ήδη με την πρώτη έγκριση του ΣΔΛΑΠ (2014). Αυτό όμως, όπως συνομολόγησαν και οι ίδιοι οι μελετητές των 2 αναθεωρήσεων, δεν έγινε εφικτό.

Σήμερα, το γεγονός της παράδοσης του Master Plan της Ολλανδικής HVA, για την ανασυγκρότηση της Θεσσαλίας μετά τις πλημμύρες, δημιουργεί νέα δεδομένα στην διαδικασία της λήψης αποφάσεων από την κυβέρνηση.

Συνεχίζοντας με την σειρά μου και εγώ, στα πλαίσια του χρόνου που διαθέτω θα αναφερθώ κυρίως στα έργα και τις υποδομές που είναι αναγκαίες για την ανασυγκρότηση της Θεσσαλίας και την αντιμετώπιση μελλοντικών απειλών από φαινόμενα πλημμυρών και ξηρασίας - λειψυδρίας. Αυτό θα το κάνω βάζοντας στη συζήτηση μας, τον «καμβά» όλων των δεδομένων που έχουμε μέχρι τώρα.

Πριν όμως από αυτό θα ήθελα να κάνω αναδρομή στο 2023, περίπου τέτοια εποχή, όταν μας απασχολούσε έντονα η επικείμενη λειψυδρία (την αποφύγαμε χάρις στις βροχές 2 μηνών), τα προβλήματα από την έλλειψη έργων ταμίευσης νερού, η στασιμότητα στα έργα Αχελώου, καθώς και οι διαχρονικές παθογένειες στη διαχείριση του νερού, δηλαδή η έλλειψη ενιαίου φορέα διαχείρισης, τα χρέη των ΤΟΕΒ, κλπ.

Κάνω αυτή την μικρή αναδρομή για να υπενθυμίσω ότι όλα τα παραπάνω και άλυτα υδατικά προβλήματα, που προϋπήρχαν της τραγωδίας των πλημμυρών, θα εξακολουθούν να μας απασχολούν και στο μέλλον, μαζί με αυτά των πλημμυρών, όσο δεν υπάρχει πολιτική βούληση για ρηξικέλευθες τομές σε πολλούς τομείς της διαχείρισης των υδατικών πόρων, στο σύστημα παραγωγής έργων, στην δημόσια διοίκηση και όσο δεν υλοποιούνται τα απαιτούμενα υδατικά έργα στη βάση ενός εγκεκριμένου και διαχρονικού κοστολογημένου ΕΦΑΡΜΟΣΤΙΚΟΥ ΣΧΕΔΙΟΥ (Master Plan).

Κάποια από τα διαχρονικά (επί δεκαετίες) υδατικά προβλήματα της Θεσσαλίας προσδοκούσαμε ότι θα επιλυθούν ήδη με την πρώτη έγκριση του ΣΔΛΑΠ (2014). Αυτό όμως, όπως συνομολόγησαν και οι ίδιοι οι μελετητές των 2 αναθεωρήσεων, δεν έγινε εφικτό.

Το Master Plan της ΗVΑ, δεν είναι μελέτη, αλλά ένα γενικό σχέδιο κατευθύνσεων 425 σελίδων που αποτελείται από την εισαγωγή, έξι κεφάλαια και τα παραρτήματα :

- Περίληψη κύριων σημείων - Εισαγωγή (18 σελ.) (Executive Summary - Introduction)
- Τόμος Ι Αντιπλημμυρικές Υποδομές (76 σελ.)
- Τόμος ΙΙ Οργανισμός Διαχείρισης Υδάτων (57 σελ.)
- Τόμος ΙΙΙ Έγκαιρη Προειδοποίηση και Διαχείριση Κρίσεων (22 σελ.)
- Τόμος ΙV Γεωργία & Κτηνοτροφία (56 σελ.)
- Τόμος V Κοινωνιολογικές Προκλήσεις (28 σελ.)
- Τόμος VI Συστάσεις, χρονοδιαγράμματα, χρηματοδότηση και κίνδυνοι (28 σελ.)
- Παραρτήματα (140 σελ.)

- Το σχέδιο περιλαμβάνει κατευθυντήριες γραμμές πάνω στις οποίες θα πρέπει να οργανωθούν οι αντιπλημμυρικές υποδομές, η επίλυση του αρδευτικού (από τα μείζονα προβλήματα της περιοχής μας), η προστασία πόλεων και οικισμών από έντονα πλημμυρικά φαινόμενα, τα συστήματα επεξεργασίας των μετεωρολογικών δεδομένων και έγκαιρης προειδοποίησης, τα πρωτόκολλα διαχείρισης κρίσεων κλπ.
- Οι προτάσεις συνοδεύονται από χρονοδιαγράμματα και κοστολόγηση. Το σχέδιο που παραδόθηκε ετέθη σε δημόσια διαβούλευση ώστε να το μελετήσουν τα εμπλεκόμενα υπουργεία και φυσικά οι Θεσσαλοί κάνοντας όπου χρειάζεται τις παρατηρήσεις τους. Στη συνέχεια θα προκριθούν οι βέλτιστες λύσεις ώστε χωρίς χρονοτριβή - εντός των προσεχών μηνών - να ξεκινήσουν τα απαιτούμενα έργα.
- Μια από τις κομβικής σημασίας συστάσεις του σχεδίου, είναι ότι χρειάζεται ένα ισχυρό και πολύ πιο αποτελεσματικό μοντέλο διοίκησης τόσο για την κατασκευή των υποδομών όσο και για τη διαχείριση του νερού που να υπερβαίνει τα όρια των επί μέρους υπηρεσιών, ενός ή και περισσότερων Δήμων ακόμη και της μιας Περιφέρειας.
- Ο κατακερματισμός αρμοδιοτήτων σε πολλούς φορείς δημιουργεί προβλήματα και φάνηκε στην καταστροφή του Σεπτεμβρίου.

Κύριες διαπιστώσεις – συμπεράσματα και προτάσεις του Master Plan

- Συμβάντα σαν τον Daniel θα είναι πιο συχνά και απαιτούν άμεση λήψη δράσεων προκειμένου να διασφαλίζεται πρωτίστως η ανθρώπινη ζωή, η πρόληψη ζημιών και γενικότερα η προστασία των περιουσιών.
- Οι υδάτινοι πόροι της Θεσσαλίας πάσχουν λόγω της χρόνιας εκμετάλλευσης σε μεγαλύτερο βαθμό από αυτό που θα ήταν θεμιτό και επιτρεπτό και ότι ο γεωργικός τομέας στη Θεσσαλία αντιμετωπίζει ήδη πολύ σοβαρά προβλήματα λόγω της εξάντλησης, σχεδόν, των υπόγειων υδάτων της.
- Η διαχείριση του νερού είναι **ΑΝΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΙΚΗ** από την έλλειψη μιας κεντρικής αρχής στην ΛΑΠ που θα μπορούσε να λαμβάνει κεντρικά αποφάσεις που να έχουν συνοχή μεταξύ τους.
- Προκειμένου όχι απλά να επιβιώσει αλλά να ακμάσει ο γεωργικός κλάδος της Θεσσαλίας, θα πρέπει να ληφθούν άμεσα μια σειρά από μέτρα.
- Προτείνεται η δημιουργία ενός ανεξάρτητου Οργανισμού Διαχείρισης Υδάτων και Σύστημα Έγκαιρης Προειδοποίησης και Διαχείρισης Κρίσεων.

► Διαπιστώνεται ένα ετήσιο έλλειμμα ύδατος περίπου στα 500 εκατομμύρια m³, ποσότητα που αναμένεται να αυξηθεί λόγω της κλιματικής αλλαγής.

► Η ευρεία χρήση υπόγειων υδάτων από τους αγρότες της Θεσσαλίας μέσω δεκάδων χιλιάδων γεωτρήσεων, έχει οδηγήσει στην εξάντληση των επιπέδων του υπόγειου ύδατος και σε ένα μοντέλο που δεν είναι βιώσιμο και έχει ημερομηνία λήξης.

ΣΥΝΟΛΙΚΕΣ ΑΝΑΓΚΕΣ ΓΙΑ ΟΛΕΣ ΤΙΣ ΧΡΗΣΕΙΣ : 1.485 hm³

Διαθεσιμότητα υδατικών πόρων ΥΔ Θεσσαλίας

ΑΣΦΑΛΗΣ ΠΟΣΟΤΗΤΑ ΔΙΑΘΕΣΙΜΩΝ ΑΠΟ ΥΦΙΣΤΑΜΕΝΑ ΕΡΓΑ ΤΑΜΙΕΥΣΗΣ ΣΤΗ ΘΕΣΣΑΛΙΑ ΑΝΑ ΕΤΟΣ	220 hm ³
ΒΙΩΣΙΜΗ ΠΟΣΟΤΗΤΑ ΕΤΗΣΙΑΣ ΑΠΟΛΗΨΗΣ ΥΠΟΓΕΙΩΝ	620 hm ³
ΒΙΩΣΙΜΗ ΠΟΣΟΤΗΤΑ ΕΤΗΣΙΑΣ ΘΕΡΙΝΗΣ ΑΠΟΛΗΨΗΣ ΕΠΙΦΑΝΕΙΑΚΩΝ	180 hm ³
ΣΥΝΟΛΟ :	1.020hm ³

ΤΡΕΧΟΥΣΑ ΕΚΤΙΜΗΣΗ ΕΤΗΣΙΟΥ ΕΛΛΕΙΜΜΑΤΟΣ ΓΙΑ ΟΛΕΣ ΤΙΣ ΧΡΗΣΕΙΣ : 465 hm³

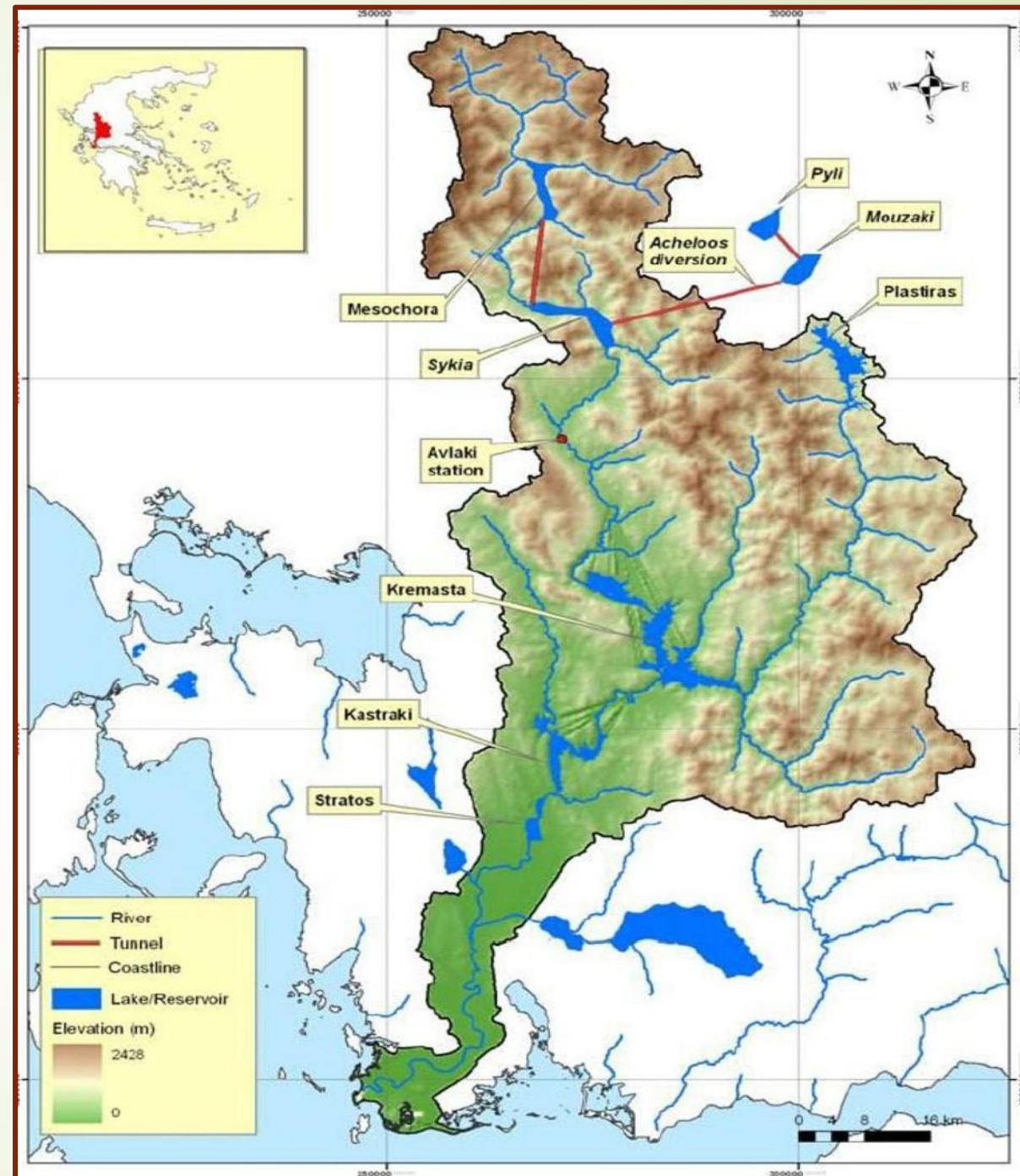
Εκτίμηση απολήψεων ανά χρήση και ανά ΛΑΤΤ

Χρήση	Ετήσια απόληψη εντός ΥΔ08 (hm ³)	Ετήσια απόληψη από ΥΔ04 (hm ³)	Συνολική απόληψη (hm ³)
Επιφανειακά Ύδατα	357,5	128,5	486,1
Υπόγεια Ύδατα	914,8	-	914,8
ΣΥΝΟΛΟ	1272,3	128,5	1400,8

Απόληψη από την Τεχνητή Λίμνη Ταυρωπού (ΥΔ04) για την πλήρη κάλυψη των αρδευτικών και υδρευτικών αναγκών του ΥΔ08 (128,5 hm³ ετησίως)

- Είναι αναγκαία η αύξηση της προσφοράς νερού στη Θεσσαλία και προτείνεται να κατασκευαστούν επιπλέον μικροί ταμιευτήρες νερού στις ορεινές περιοχές ως μέρος της διαχείρισης πλημμυρών.
- Η μοναδική βιώσιμη, μακροπρόθεσμη λύση είναι η μεταφορά υδάτων από τον άνω ρου του ποταμού Αχελώου, προκειμένου να ενισχυθεί η προσφορά νερού κατά τουλάχιστον άλλα 300 εκατομμύρια m³ ετησίως.

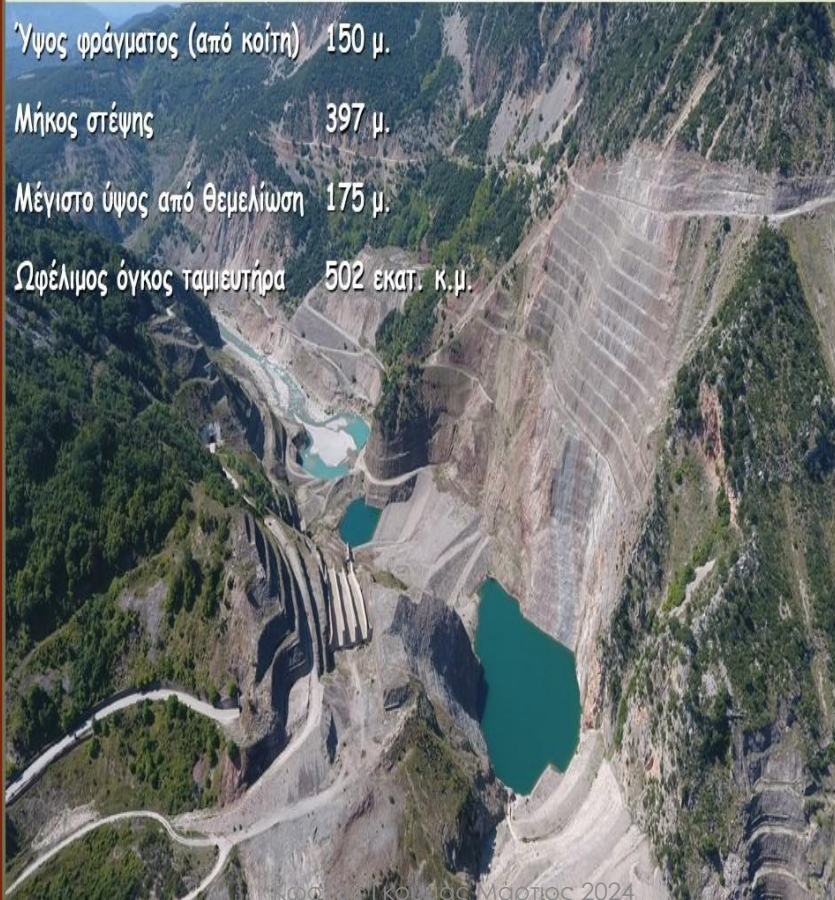
Ημιτελή έργα άνω Αχελώου : Φράγμα Συκιάς - Σήραγγα μεταφοράς

Γενική άποψη ημιτελούς φράγματος Συκιάς

Σχετικό video με λήψεις drone εδώ :

<https://www.youtube.com/watch?v=pkQdrRJfXoo>

Ύψος φράγματος (από κοίτη) 150 μ.
Μήκος στέψης 397 μ.
Μέγιστο ύψος από θεμελίωση 175 μ.
Ωφέλιμος όγκος ταμιευτήρα 502 εκατ. κ.μ.

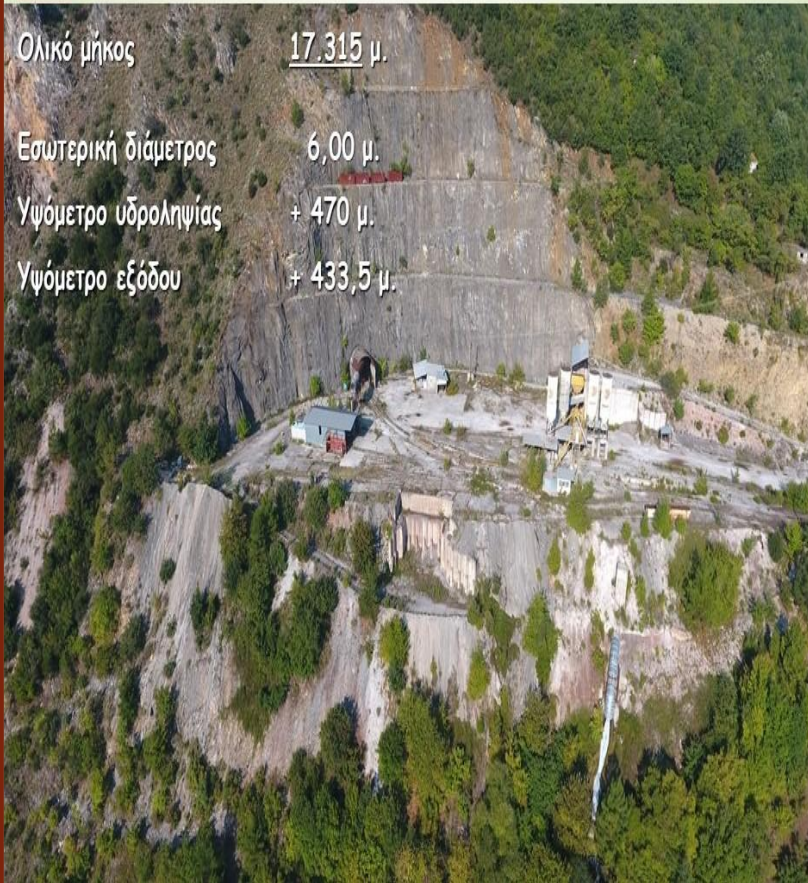

Γενική άποψη εξόδου σήραγγας μεταφοράς (Πευκόφυτο)

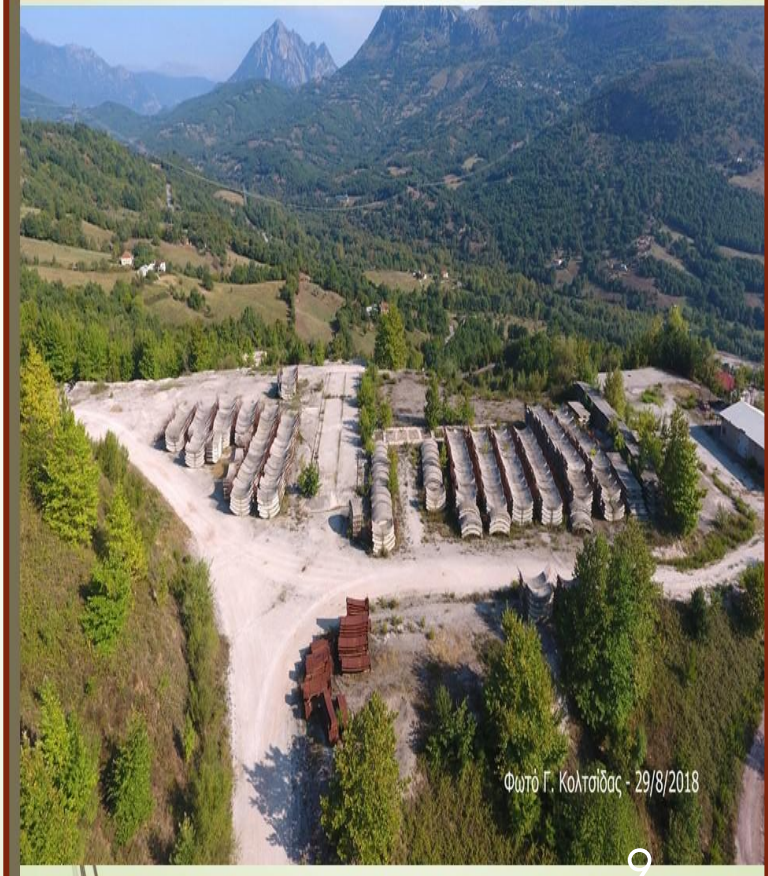
Σχετικό video με λήψεις drone εδώ :

<https://www.youtube.com/watch?v=8FRWAF95Ajs&t=296s>

Ολικό μήκος 17.315 μ.
Εσωτερική διάμετρος 6,00 μ.
Υψόμετρο υδροληψίας + 470 μ.
Υψόμετρο εξόδου + 433,5 μ.

Γενική άποψη εργοταξίου σήραγγας μεταφοράς (Πευκόφυτο) (Προκατασκευασμένα στοιχεία επένδυσης σήραγγας)

Φωτό Γ. Κολτσιδάς - 29/8/2018

- «Πρόκειται για την πρώτη ολιστική μελέτη που εκπονείται για την περιφέρεια Θεσσαλίας εδώ και 70 χρόνια. Το Master Plan προφανώς δεν είναι Ευαγγέλιο, δεν σημαίνει ότι θα υιοθετηθεί αυτούσιο αλλά συνιστά μια σοβαρή - επιστημονική βάση - για διαβούλευση, ώστε να καταλήξουμε στις βέλτιστες λύσεις για τις πολλές και άκρως επείγουσες προκλήσεις που αντιμετωπίζει η περιοχή...»
- «Δεν είναι θέσφατο, αλλά νομίζω ότι δίνει πολύ σαφείς κατευθύνσεις, ότι αποτελεί πράγματι έναν οδικό χάρτη στον οποίο μπορούμε να συμφωνήσουμε, έτσι ώστε να μπορούμε να έχουμε την καλύτερη δυνατή συνεργασία, κυβέρνηση, αυτοδιοίκηση δεύτερου και πρώτου βαθμού και όλοι οι τοπικοί...»
- «Δεν σημαίνει σε καμία περίπτωση ότι πρέπει αύριο να εγκαταλείψουμε το βαμβάκι και να πάμε σε δραστικές παρεμβάσεις αναδιάρθρωσης των καλλιεργειών στη Θεσσαλία...»

(Δηλώσεις του ΠΘ στις συναντήσεις του με τους φορείς της Θεσσαλίας - Μάρτιος 2024)

DRAFT MASTER PLAN

WATER MANAGEMENT IN THESSALY IN THE WAKE OF STORM DANIEL

How to Address Thessaly's Water-Related Agricultural Challenges

VOLUME VI: RECOMMENDATIONS AND TIMELINES

Τόμος VI Συστάσεις και χρονοδιαγράμματα

ID#: 20249B01

February 2024

Προκειμένου να καταστεί εφικτή η υλοποίηση όλου αυτού του εγχειρήματος που προϋπολογίζεται σε 4,5 δις €, γίνονται συστάσεις για τους τομείς δράσης που πρέπει να χρηματοδοτηθούν, την αξιοποίηση υφιστάμενων πηγών χρηματοδότησης, καθώς και την κινητοποίηση πρόσθετων πηγών.

Το Σχέδιο δεν μπορεί να εκτελεστεί αμέσως, θα απαιτήσει σταδιακή εφαρμογή και απαιτεί πολλά χρόνια.

Μετά την λεπτομερή μελέτη και έγκριση του Masterplan, εκτιμώντας ότι θα πάρει χρόνο, είναι αναγκαίο να καθοριστούν προτεραιότητες με βάση τρεις κατηγορίες χρονοδιαγράμματος :

Βραχυπρόθεσμες παρεμβάσεις : 0 - 2 χρόνια

Μεσοπρόθεσμες παρεμβάσεις : 2 - 5 χρόνια

Μακροχρόνιες παρεμβάσεις : 5 - 20 χρόνια

DRAFT MASTER PLAN

WATER MANAGEMENT IN THESSALY

IN THE WAKE OF STORM DANIEL

How to Address Thessaly's Water-Related Agricultural Challenges

VOLUME VI: RECOMMENDATIONS AND TIMELINES

ID#: 20249B01

February 2024

Συστάσεις, χρονοδιαγράμματα, χρηματοδότηση

Το Masterplan περιλαμβάνει μια ολοκληρωμένη ανάλυση εντός της περιοχής μελέτης και περιγράφει μια σειρά από συστάσεις για τη μείωση των κινδύνων πλημμύρας και την εφαρμογή μέτρων κατά της ξηρασίας.

Η αντιμετώπιση των υδάτινων προκλήσεων της Θεσσαλίας θα πάρει χρόνο και κοστίζει χρήματα.

Αυτού του είδους οι λύσεις έχουν σημαντικό κόστος, ωστόσο, είναι σημαντικό να πετύχουμε εξασφάλιση της μακροπρόθεσμης ασφάλειας έναντι των πλημμυρών και την εξασφάλιση νερού για άρδευση.

Δεδομένου ότι ένα σημαντικό μέρος του πληθυσμού και της οικονομίας της Θεσσαλίας εξαρτώνται από τη γεωργία, δίνεται προτεραιότητα στις επενδύσεις για την προστασία και υποστήριξη αυτού του τομέα.

Τελικά, η επιλογή να προχωρήσει σε αποφάσεις για τις προτεινόμενες λύσεις ανήκει στην κυβέρνηση.

Η διασφάλιση αποτελεσματικής προστασίας και αποκατάστασης - ανασυγκρότησης της Θεσσαλίας, απαιτεί ουσιαστική οικονομική δέσμευση, με αρκετά δισεκατομμύρια ευρώ που προορίζονται για επενδύσεις τις επόμενες δεκαετίες.

Η εκτιμώμενη πρόβλεψη του προϋπολογισμού ανέρχεται συνολικά σε 4,5 δισεκατομμύρια ευρώ και κατά κατηγορία είναι :

- Vol 1: Flood Infrastructure Defense : € 3.298 million
- Vol 2. Water Management Organization : € 6 million
- Vol 3. Early Warning and Crisis Management : € 4 million
- Vol 4. Agriculture and Livestock : €1.256 million
- Vol 5. Sociological Adaption : € 8 million

Εκτιμώμενη πρόβλεψη προϋπολογισμού κατά κατηγορία και περιοχή

Ανά κατηγορία έργων - δράσεων - μέτρων

➡ Τόμος I Αντιπλημμυρικές Υποδομές

Vol 1: Flood Infrastructure Defense : € 3.298 million

➡ Τόμος II Οργανισμός Διαχείρισης Υδάτων

Vol 2. Water Management Organization : € 6 million

➡ Τόμος III Έγκαιρη Προειδοποίηση και Διαχείριση Κρίσεων

Vol 3. Early Warning and Crisis Management : € 4 million

➡ Τόμος IV Γεωργία & Κτηνοτροφία

Vol 4. Agriculture and Livestock : €1.256 million

➡ Τόμος V Κοινωνιολογικές Προκλήσεις

Vol 5. Sociological Adaption : € 8 million

Συνολικός προϋπολογισμός : 4,572 δισεκατομμύρια ευρώ

Ο προϋπολογισμός για τις διάφορες περιφέρειες κατανέμεται ως εξής :

- Ορεινή περιοχή 206 εκατ. €
- Τρίκαλα και Καρδίτσα 1.294 εκατ. €
- Περιοχή Λάρισας 289 εκατ. €
- Περιοχή Λίμνης Κάρλας 1.029 εκατ. €
- Γενικά/άλλο 508 εκατ. €

Στον τόμο VI (Συστάσεις, χρονοδιαγράμματα, χρηματοδότηση) του Master Plan της ΗVΑ περιλαμβάνονται πίνακες ανά κατηγορία τόμου, με συστάσεις συνολικά για 90 έργα, μέτρα και δράσεις ανά περιοχή της Θεσσαλίας, με χρονοδιάγραμμα και τον αντίστοιχο προϋπολογισμό :

- Τόμος I Αντιπλημμυρικές Υποδομές (65 έργα)
 - Τόμος II Οργανισμός Διαχείρισης Υδάτων
 - Τόμος III Έγκαιρη Προειδοποίηση και Διαχείριση Κρίσεων
 - Τόμος IV Γεωργία & Κτηνοτροφία (12 μέτρα - δράσεις)
 - Τόμος V Κοινωνιολογικές Προκλήσεις (2 μέτρα - δράσεις)
- (11 μέτρα - δράσεις)

Αν κάποιος ανατρέξει στις διεκδικήσεις των Θεσσαλών εδώ και χρόνια, την αναφορά της Ε.Δ.Υ.ΘΕ που κατέθεσε στη Βουλή και τα κόμματα πριν δύο χρόνια, καθώς και την πρόσφατη (μετά τις πλημμύρες), διαπιστώνει ότι πολλά από τα θέματα που θέσαμε δημόσια, περιλαμβάνονται στο ΜΡ και συζητείται.

ΑΔΑ: 03-084Ρ

ΠΡΟΣ ΑΝΑΡΤΗΣΗ ΣΤΗΝ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗ ΔΙΑΦΑΝΕΙΑ

Αθήνα, 8 Δεκεμβρίου 2022

Α.Π.: 7644

Προς τους κ.κ. Βουλευτές – Μέλη

- της Ειδικής Μόνιμης Επιτροπής Περιφερειών και
- της Υποεπιτροπής Υδατικών Πόρων της Ειδικής Μόνιμης Επιτροπής Προστασίας Περιβάλλοντος

Κυρία/Κύριε Συνάδελφε,

Παρακαλείσθε να προσέλθετε σε **κοινή συνεδρίαση** της Ειδικής Μόνιμης Επιτροπής Περιφερειών και της Υποεπιτροπής Υδατικών Πόρων της Ειδικής Μόνιμης Επιτροπής Προστασίας Περιβάλλοντος, την **Τετάρτη, 14 Δεκεμβρίου 2022 και ώρα 13.00'**, στην Αίθουσα «Πρόεδρου Αθανασίου Κωνστ. Τσαλδάρη» (223).

Θέμα ημερήσιας διάταξης:

Ολοκληρωμένη Διαχείριση Υδατικών Πόρων: Το Υδατικό ζήτημα της Θεσσαλίας

Τα μέλη των Επιτροπών θα ενημερώσουν οι κ.κ.: Πέτρος Βαρελίδης, Γενικός Γραμματέας Περιβάλλοντος και Υδάτων του Υπουργείου Περιβάλλοντος και Ενέργειας, Μαρία – Έλλη Γεράρδη, Γενική Γραμματέας Υποδομών του Υπουργείου Υποδομών και Μεταφορών, Κωνσταντίνος Αγοραστός, Περιφερειάρχης Θεσσαλίας, Φοίβη Κουντούρη, Καθηγήτρια Οικονομικών στο Οικονομικό Πανεπιστήμιο Αθηνών και Πρόεδρος της Ευρωπαϊκής Επιστημονικής Ένωσης Οικονομολόγων του Περιβάλλοντος, Αθανάσιος Νασιακόπουλος, Πρόεδρος της Περιφερειακής Ένωσης Δήμων Θεσσαλίας, Κωνσταντίνος Γιαννακός, Πρόεδρος του Γεωπονικού Συλλόγου Λάρισας και μέλος της Διοικητικής Επιτροπής Διεκδίκησης επίλυσης Υδατικού Προβλήματος Θεσσαλίας (Ε.Δ.Υ.ΘΕ), Θεοφάνης Γέμτος, μέλος της Διοικητικής Ε.Δ.Υ.ΘΕ, Δημήτριος Σοφολόγης και Χρήστος Παναγιώτης, Πρόεδρος και Γραμματέας, αντιστοίχως, της Πανελλήνιας Ομοσπονδίας Συλλόγων Γεωπόνων και Αναστάσιος Μπαρμπούτης, μέλος της Εταιρείας Θεσσαλικών Μελετών.

Επίσης, μέσω τηλεδιάσκεψης θα συμμετάσχουν οι κ.κ.: Νικόλαος Παπαγεωργίου, Πρόεδρος του Τεχνικού Επιμελητηρίου Κεντρικής και Δυτικής Θεσσαλίας, Σωτήριος Γιαννακόπουλος, Πρόεδρος του Επιμελητηρίου Λάρισας, Δημήτριος Ντογκούλης, Πρόεδρος του Γεωτεχνικού Επιμελητηρίου Κεντρικής Ελλάδος και μέλος της Διοικητικής Ε.Δ.Υ.ΘΕ, Κωνσταντίνος Γκούμας, πρώην Πρόεδρος του Γεωτεχνικού Επιμελητηρίου Κεντρικής Ελλάδος και μέλος της Ε.Δ.Υ.ΘΕ, Δημήτριος Τσιουρής, Πρόεδρος του Τοπικού Οργανισμού Εγγείων Βελτιώσεων Πηνειού και Αθανάσιος Μαρκινός, Πρόεδρος του Τοπικού Οργανισμού Εγγείων Βελτιώσεων Ταυρωπού.

Ο ΠΡΟΕΔΡΟΣ ΤΗΣ ΒΟΥΛΗΣ

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΑΝ. ΤΑΣΟΥΛΑΣ

Γεωπονικός Σύλλογος Λάρισας

Τηλέφωνο : 2410/618.638

e-mail : georponikoslarisa@gmail.com

ΓΕΩΤΕΕ/ΚΕ - Τηλέφωνο : 2410/627142

e-mail : geotee_l@otenet.gr

Καψούρη 4 – 41222, Λάρισα

Λάρισα 11 Νοεμβρίου 2023

ΠΛΑΙΣΙΟ ΘΕΣΕΩΝ ΚΑΙ ΔΡΑΣΗΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΠΟΜΕΝΗ ΠΕΡΙΟΔΟ

1. Βάση της συζήτησης για τις θέσεις μας και το σχεδιασμό της από εδώ και πέρα δραστηριοποίησης της Ε.Δ.Υ.ΘΕ θα αποτελέσει η αρχική **ΑΝΑΦΟΡΑ της Ε.Δ.Υ.ΘΕ** (Σεπτέμβριος 2021), η οποία δόθηκε τότε στη δημοσιότητα και αποτέλεσε το βασικό στοιχείο στην επικοινωνία μας με όσους συνομιλήσαμε.

Σε αυτήν συμπεριλαμβάνονται όλες οι βασικές διεκδικήσεις σχετικά με την επίλυση του υδατικού – οικολογικού – αναπτυξιακού προβλήματος της Θεσσαλίας και οι οποίες διατηρούν την αξία τους στο ακέραιο, ακόμη και στις σημερινές συνθήκες.

Στην ΑΝΑΦΟΡΑ μας τότε, **εντελώς συνοπτικά**, είχε επισημανθεί η ανάγκη **ΑΣΦΑΛΕΙΑΣ** των κατοίκων της Θεσσαλίας από επικείμενες απειλές (ξηρασία, ερημοποίηση, πλημμύρες) αλλά και ορατούς κινδύνους για την ενεργειακή και επισιτιστική ασφάλεια της περιοχής και της χώρας γενικότερα.

Επίσης είχε αναδειχθεί η ανάγκη δημιουργίας **ταμιευτήρων νερού** περιμετρικά του κάμπου, κατασκευής **σύγχρονων αρδευτικών δικτύων** στην εξυπηρέτηση του στόχου της παραγωγής αγροτικών προϊόντων και **επισιτιστικής επάρκειας** στη χώρα μας, σε συνδυασμό με την πολιτική **«εξοικονόμησης νερού»**, καθώς και η δημιουργία **ΑΠΟΘΕΜΑΤΩΝ ΝΕΡΟΥ** που θα ανατρέψουν την ακραία ανισορροπία στην προσφορά και τη ζήτηση υδάτων στη Θεσσαλία, και τέλος η **ενίσχυση του υδατικού δυναμικού** του Υδατικού Διαμερίσματος Θεσσαλίας με μεταφορά υδάτων από την λεκάνη Αχελώου, με παράλληλη αξιοποίηση των υδάτων αυτών για **παραγωγή Υδροηλεκτρικής Ενέργειας**.

Στα επόμενα ακολουθεί εξειδίκευση των θέσεων αυτών.

2. Είναι χαρακτηριστικό ότι στην ΑΝΑΦΟΡΑ μας είχαμε εξ αρχής τονίσει πως **«η κλιματική κρίση διαμορφώνει νέες, αποφασιστικής σημασίας, συνθήκες αβεβαιότητας και απειλών στη Θεσσαλία»** και στη χώρα γενικότερα, επισημαίνοντας παράλληλα πως **«ο βαθμός συνειδητοποίησης και ενεργοποίησης των οργάνων της Πολιτείας είναι αντιστρόφως ανάλογος με την κρισιμότητα της κατάστασης»**.

Εκείνη την περίοδο είχε ήδη μεσολαβήσει η καταστροφή από την επέλαση του Ιανού (2020).

Όμως, παρότι ένας σημαντικός αριθμός επιστημόνων και ειδικών, αλλά και εμείς με την ΑΝΑΦΟΡΑ μας, επισημάναμε ότι **«παραμένουν οι κίνδυνοι σημαντικών καταστροφών από επαναλαμβανόμενες πλημμύρες στην λεκάνη απορροής Πηνειού»**, φαίνεται πως όλα αυτά δεν ήταν αρκετά ώστε η Κεντρική και Τοπική Διοίκηση και οι πολιτικοί της προϊστάμενοι να ετοιμαστούν απέναντι στο επόμενο καταστροφικό φυσικό φαινόμενο, που ήταν θέμα χρόνου να συμβεί.

Έτσι οι κυκλώνες Ντάνιελ και Ελίας, τους βρήκαν απροετοίμαστους και αιφνιδιασμένους, όχι μόνο σε σχέση με την (μη) ύπαρξη αντιπλημμυρικών έργων ή/και τον έλεγχο και την συντήρηση των υφιστάμενων υποδομών (πχ. αναχώματα προστασίας), αλλά ανέτοιμους και ως προς την

DRAFT MASTER PLAN

WATER MANAGEMENT IN THESSALY
IN THE WAKE OF STORM DANIEL

How to Address Thessaly's Water-Related Agricultural Challenges

VOLUME I: FLOOD DEFENSE INFRASTRUCTURES

ID#: 20249B01

February 2024

Αντιπλημμυρικές υποδομές

Διάφορα μέτρα, συμπεριλαμβανομένης της μεταφοράς - αποθήκευσης νερού σε ζώνες πλημμυρών, έχουν σχεδιαστεί για τη μείωση κορυφαίων ροών.

Αντίθετα, μέτρα όπως τροποποιήσεις κοίτης ποταμού και τεχνικά έργα - αναχώματα στοχεύουν σε μείωση των σταδίων αιχμής για συγκεκριμένους ρυθμούς ροής.

Επιπλέον, η επανεγκατάσταση θεωρείται ως μέτρο ελαχιστοποίησης ζημιών από πλημμύρες.

Ένα σημαντικό μέρος των προβλέψεων του συνολικού προϋπολογισμού αφορά στις Αντιπλημμυρικές Υποδομές, που ανέρχονται σχεδόν σε 3,3 δισ. ευρώ.

Είναι σημαντικό να σημειωθεί ότι αυτές οι επενδύσεις κατανέμονται σε αρκετά χρόνια, με ορισμένες που επεκτείνεται έως και 15 έτη.

Επιπλέον, οι στρατηγικές αποφάσεις παρουσιάζουν σενάρια όπου υπάρχουν πολλαπλές επιλογές.

Αντιπλημμυρικά δομικά σχεδιαστικά κριτήρια

- Η υδρολογική μελέτη που θα προσδιορίσει και την πιο αξιόπιστη μέθοδο ελέγχου πλημμύρας.
- Με τα ευρήματα της λεπτομερούς μελέτης θα προσδιορίζονται οι ακόλουθοι τύποι φραγμάτων – κατασκευών :
 - Αντιπλημμυρικοί ταμιευτήρες
 - Αντιπλημμυρικά φράγματα ροής
 - Κατασκευή φραγμών (αναχώματα)
 - Αλλαγή της πορείας του ποταμού, των δρόμων πλημμύρας και της ζώνης πλημμυρών

ΘΕΣΣΑΛΙΑ

- Υλοποίηση φραγμάτων ελέγχου για την αποτελεσματική διαχείριση της ροής του νερού και την πρόληψη του εδάφους από διάβρωση σε ορεινές περιοχές : 187,5 εκατ. €. Η εφαρμογή εκτεταμένων μέτρων διαχείρισης πλημμυρών σε αυτές τις περιοχές θα προστατεύσει τις καλλιεργήσιμες και κατοικημένες εκτάσεις.
- Με την κατασκευή περίπου 100 με 250 φραγμάτων ανάσχεσης (check dams) στις μικρότερες κοιλάδες, χαράδρες και ρέματα, σε συνδυασμό με λύσεις που βασίζονται στη φύση (nature based solutions), η μεγάλη ροή υδάτων από τις ορεινές περιοχές θα μειωθεί.
- Καθαρισμοί κοίτης ποταμών - ρεμάτων για την διατήρηση της χωρητικότητας των υδάτινων ρεμάτων και πρόληψη πλημμυρών. Εκτιμώμενο κόστος: 2.200.000 ευρώ ανά km για 60 km : 132 εκατ. €
- Ανακατασκευή και ενίσχυση των αναχωμάτων κατά μήκος της μέσης περιοχής του Πηνειού, με δυνατότητα εμβέλειας έως και 250 χιλιομέτρων : 500 εκατ. €
- Βελτίωση της υπάρχουσας υποδομής αναχωμάτων που εκτείνεται από την πόλη της Λάρισας έως το Θυρόφραγμα της Γυρτώνης, που καλύπτει μια απόσταση 32 χιλιομέτρων : 80 εκατ. €
- Κατασκευή αναχώματος 5,1 χιλιομέτρων βόρεια της Γυρτώνης : 25,5 εκατ. €
- Πιθανή μετεγκατάσταση χώρων, που θα καθοριστεί με βάση τα πορίσματα. Εκτιμητικός προϋπολογισμός με ένα πρόγραμμα κινήτρων για ανακατανομή : 100 εκατ. €

ΘΕΣΣΑΛΙΑ

Ο προϋπολογισμός για τις διάφορες αντιπλημμυρικές

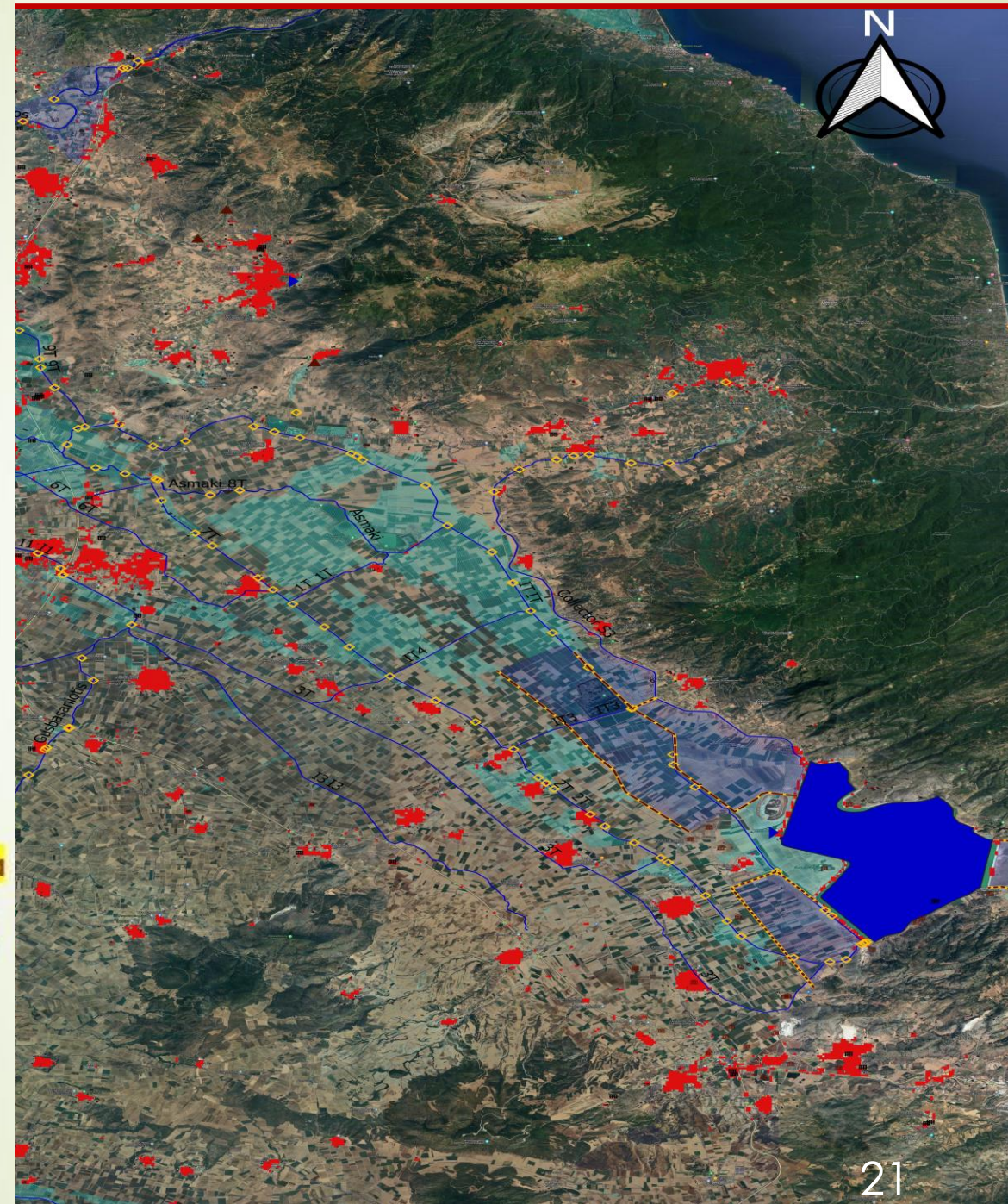
υποδομές κατά περιοχή κατανέμεται ως εξής :

- Ορεινή περιοχή 206 εκατ. ευρώ
- Τρίκαλα και Καρδίτσα 1,294 εκατ. ευρώ
- Περιοχή Λάρισας 289 εκατ. ευρώ
- Περιοχή Λίμνης Κάρλας 1,029 εκατ. ευρώ
- Γενικά/άλλο 508 εκατ. ευρώ

- Existing levee
- New dyke
- - - Alternative new dyke
- Bypass canal
- Existing dam
- ▲ Check dam (approx.)
- ⌘ Archaeological site
- ⌘ Industry
- ◇ Bridge or weir
- Residential area
- Location with livestock
- Structure in floodplain (unprotected)
- Critical obstructing structure
- Future Enipeas Dam
- Risk area
- Unprotected/controlled inundations

- Υπάρχον ανάχωμα
- Νέο ανάχωμα
- - - Εναλλακτικό νέο ανάχωμα
- Κανάλι παράκαμψης
- Υπάρχον Φράγμα
- ▲ Φράγμα ελέγχου
- ⌘ Αρχαιολογικός χώρος
- ⌘ Βιομηχανίες
- ◇ Γέφυρα ή Υδατοφράκτης
- Κατοικημένη περιοχή
- Θέση με κτηνοτροφία
- Δομή σε πλημμυρική πεδιάδα
- Κρίσιμη δομή παρεμπόδισης
- Μέλλοντικό Φράγμα Ενιπέας
- Περιοχή κινδύνου
- Ελεγχόμενη πλημμύρα

Σημεία έργων bunds παρεμπόδισης της ροής νερού – Πίνακας στοιχείων

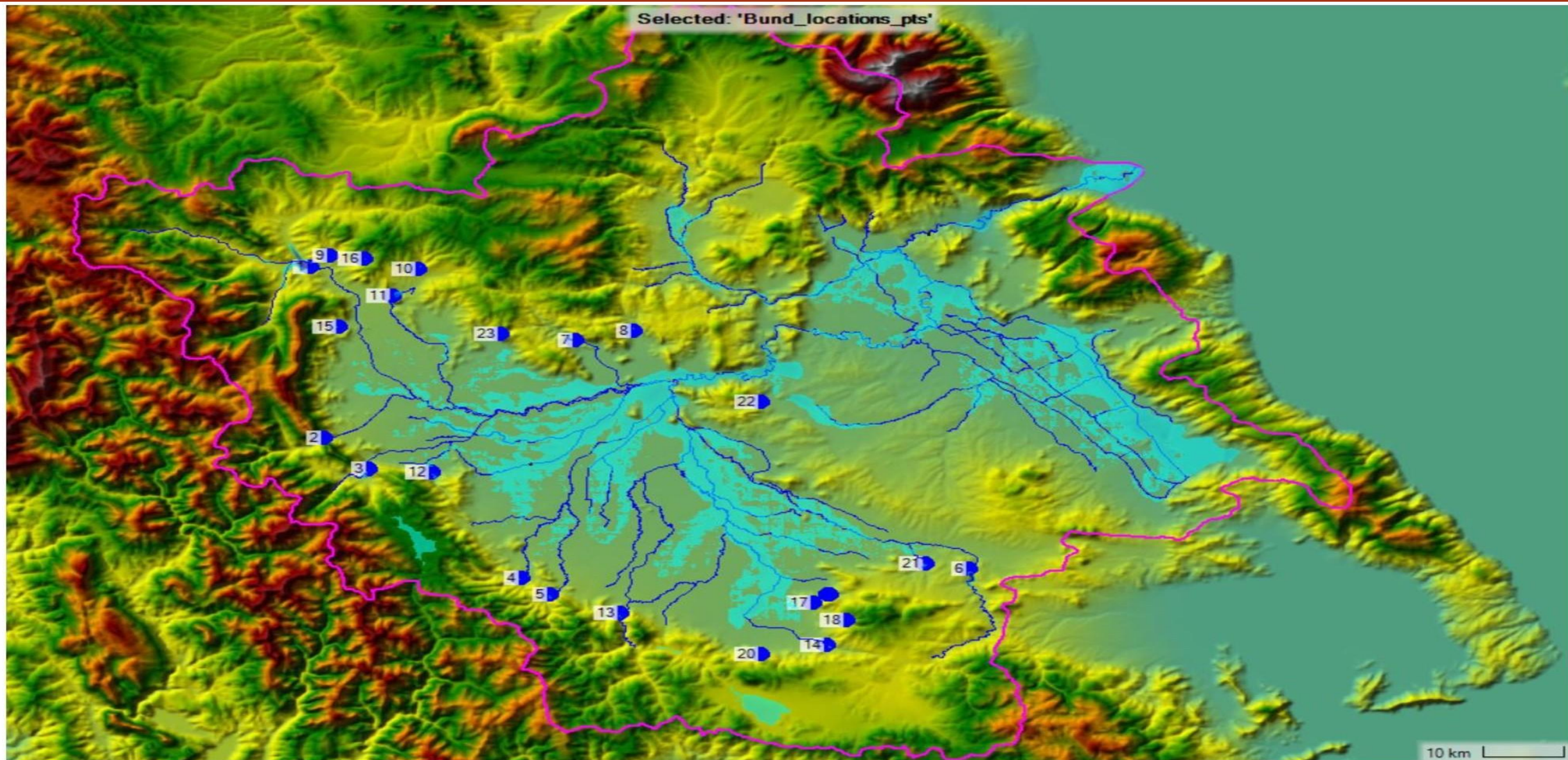

Figure 68: Locations identified for flood control interventions (3/4)

Σημεία έργων bunds παρεμπόδισης της ροής νερού – Πίνακας στοιχείων

Ύψος πάνω από την επιφάνεια της θάλασσας
[Height (m.a.s.l.) meters above mean sea level]
Στις ΗΠΑ, η Εθνική Υπηρεσία Ωκεανών και Ατμόσφαιρας
(NOAA) ορίζει τη μακροπρόθεσμη μέση στάθμη της
θάλασσας (MSL)

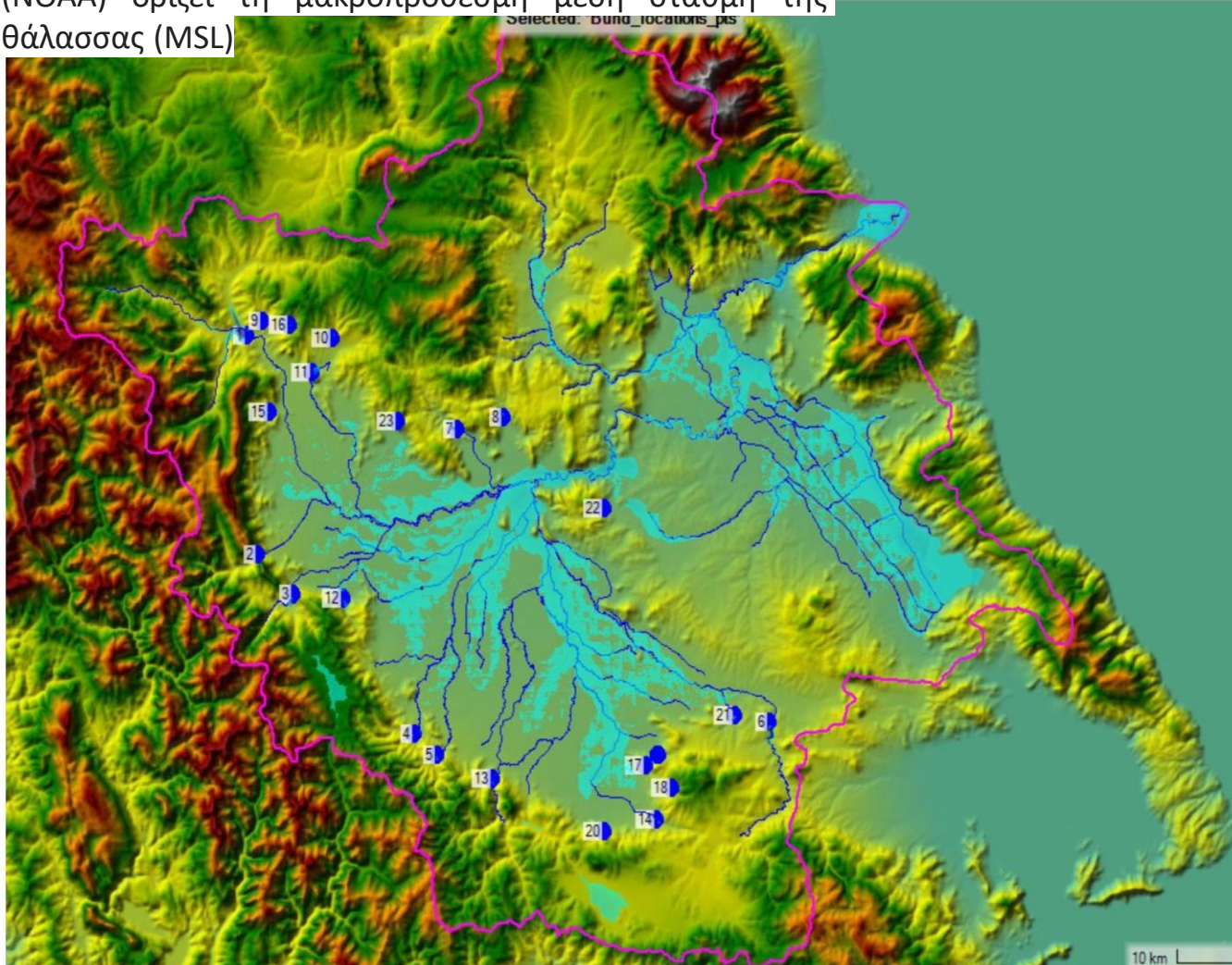

Figure 68: Locations identified for flood control interventions (3/4)

Draft Master Plan Water Management in Thessaly

Reservoir ID	Normal Water Level (mMSL)	FSL (mMSL)	Reservoir capacity at FSL (MCM)	Bund top level (mMSL)	Bund height (m)	Approximate Bund Length (m)	Spill Length (m)	Average discharge for drain out gates (m3/s)
Bund 01	250	278	66	282	37	1000	50	381
Bund 02	250	298.5	9.7	302.5	57.5	254	10	56
Bund 03	200	229.2	9.6	233.2	38.2	230	5	55
Bund 04	220	254	3.9	258	43	241	5	23
Bund 05	230	266.25	4.6	270.25	45.25	520	5	27
Bund 06	190	215.1	35.4	219.1	34.1	250	30	204
Bund 07	125	148.75	11.8	152.75	32.75	536	15	68
Bund 08	135	159	3.95	163	33	404	5	23
Bund 09	275	293.7	1.5	297.7	27.7	684	5	9
Bund 10	290	315.2	2.72	319.2	34.2	515	5	16
Bund 11	180	190.4	4.63	194.4	19.4	517	5	27
Bund 12	135	143.5	1.93	147.5	17.5	682	5	11
Bund 13	180	210.8	7.5	214.8	39.8	366	10	43
Bund 14	185	211.2	3.63	215.2	35.2	251	5	21
Bund 15	205	223.3	1.9	227.3	27.3	421	5	11
Bund 16	415	450.2	0.6	454.2	44.2	452	5	4
Bund 17	165	182.4	0.63	186.4	26.4	268	5	4
Bund 18	365	410.3	0.69	414.3	54.3	241	5	4
Bund 19	175	196.7	1.13	200.7	30.7	498	5	7
Bund 20	230	272	1.1	276	51	234	5	6
Bund 21	170	181.25	3.11	185.25	20.25	503	5	18
Bund 22	140	163.9	1.2	167.9	32.9	367	5	7
Bund 23	170	246.6	0.6	250.6	85.6	252	5	4

Table 20: Summary of Parameters for Proposed Reservoirs

Σημεία bunds - παρεμπόδισης της ροής νερού από τους γύρω όγκους (με ΓΣ)

Draft Master Plan Water Management in Thessaly

LOCATION 08 /39°38'49"N 22°01'11"E	LOCATION 20 /39°08'38"N 22°14'10"E
LOCATION 09 /39°44'48"N 21°35'12"E	LOCATION 21 /39°17'51"N 22°27'17"E
LOCATION 10 /39°43'52"N 21°42'55"E	LOCATION 22 /39°32'31"N 22°12'29"E
LOCATION 11 /39°41'12"N 21°40'50"E	LOCATION 23 / 39°37'59"N 21°50'09"E
LOCATION 12 /39°24'41"N 21°45'25"E	

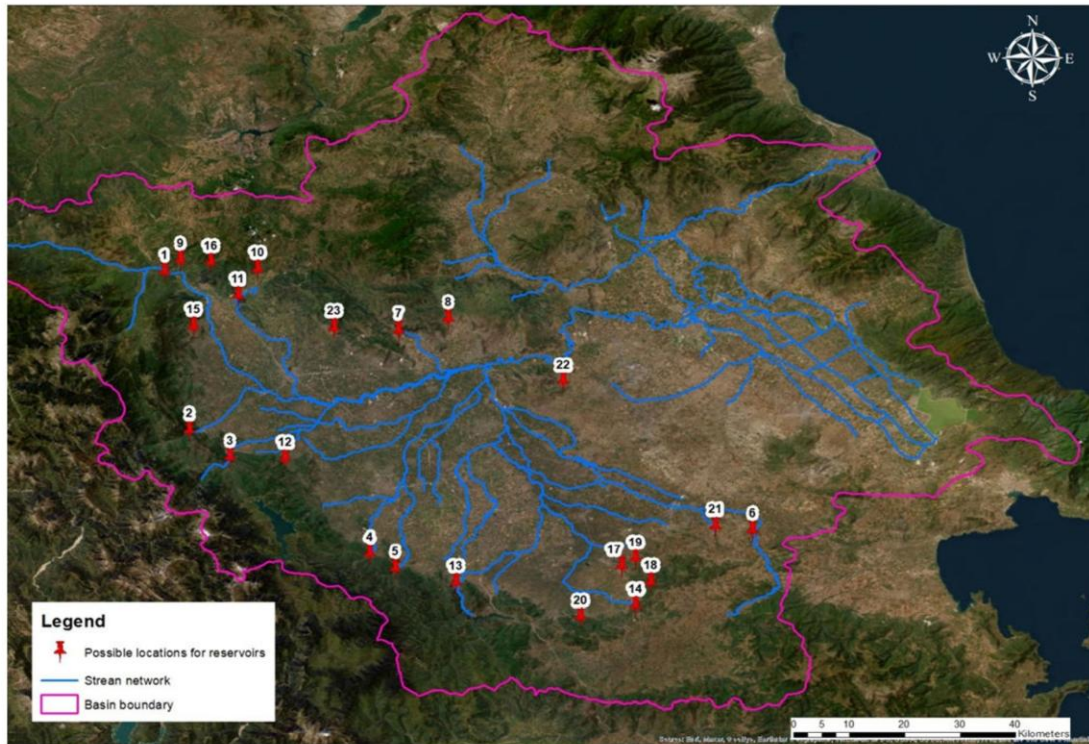

Figure 67: Locations identified for flood control interventions (2/4)

Draft Master Plan Water Management in Thessaly

Flood control interventions

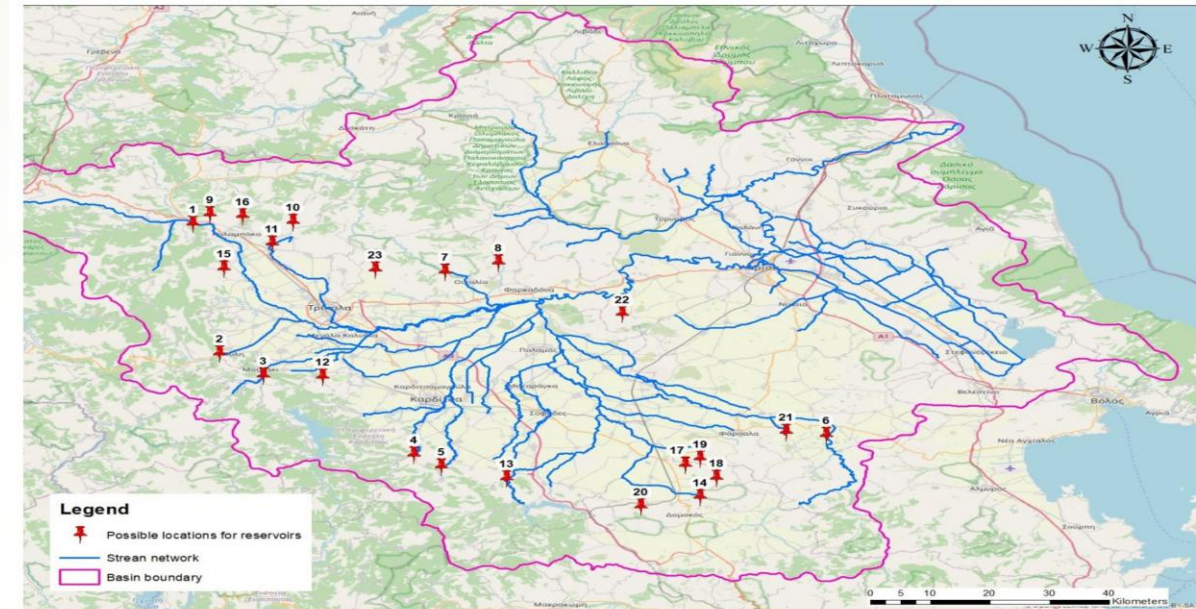

Figure 66: Locations identified for flood control interventions (1/4)

LOCATION 01 /39°43'40"N 21°33'43"E	LOCATION 13 /39°12'03"N 22°02'07"E
LOCATION 02 /39°27'37"N 21°36'01"E	LOCATION 14 /39°09'42"N 22°19'32"E
LOCATION 03 /39°24'51"N 21°39'58"E	LOCATION 15 /39°38'07"N 21°36'31"E
LOCATION 04 /39°15'05"N 21°53'35"E	LOCATION 16 /39°44'31"N 21°38'15"E
LOCATION 05 /39°13'34"N 21°56'10"E	LOCATION 17 /39°13'47"N 22°18'14"E
LOCATION 06 /39°17'28"N 22°31'01"E	LOCATION 18 /39°12'09"N 22°21'00"E
LOCATION 07 /39°37'44"N 21°56'28"E	LOCATION 19 /39°14'32"N 22°19'33"E

Preliminary Design Parameters for reservoirs

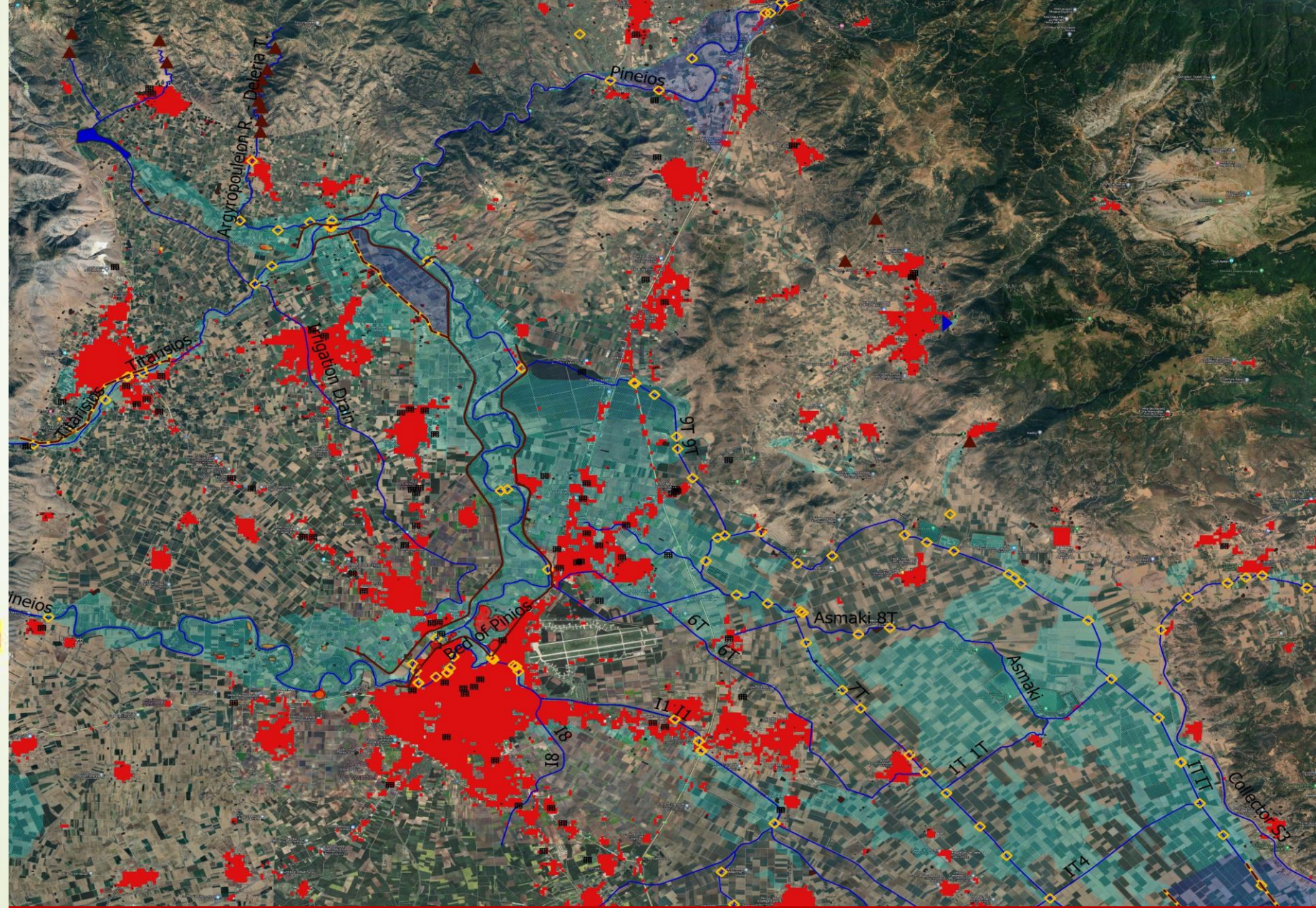
Figure 65: Guidelines for development of design parameters

- Ανακατασκευή και ενίσχυση των αναχωμάτων κατά μήκος της μέσης περιοχής του Πηνειού, με δυνατότητα εμβέλειας έως και 250 χιλιομέτρων : 500 εκατ. €
- Βελτίωση της υπάρχουσας υποδομής αναχωμάτων που εκτείνεται από την πόλη της Λάρισας έως το Θυρόφραγμα της Γυρτώνης, που καλύπτει μια απόσταση 32 χιλιομέτρων : 80 εκατ. €
- Κατασκευή αναχώματος 5,1 χιλιομέτρων βόρεια της Γυρτώνης : 25,5 εκατ. €
- Κατασκευή υπερχειλιστή θυροφράγματος Γυρτώνης : 12 εκατ. €

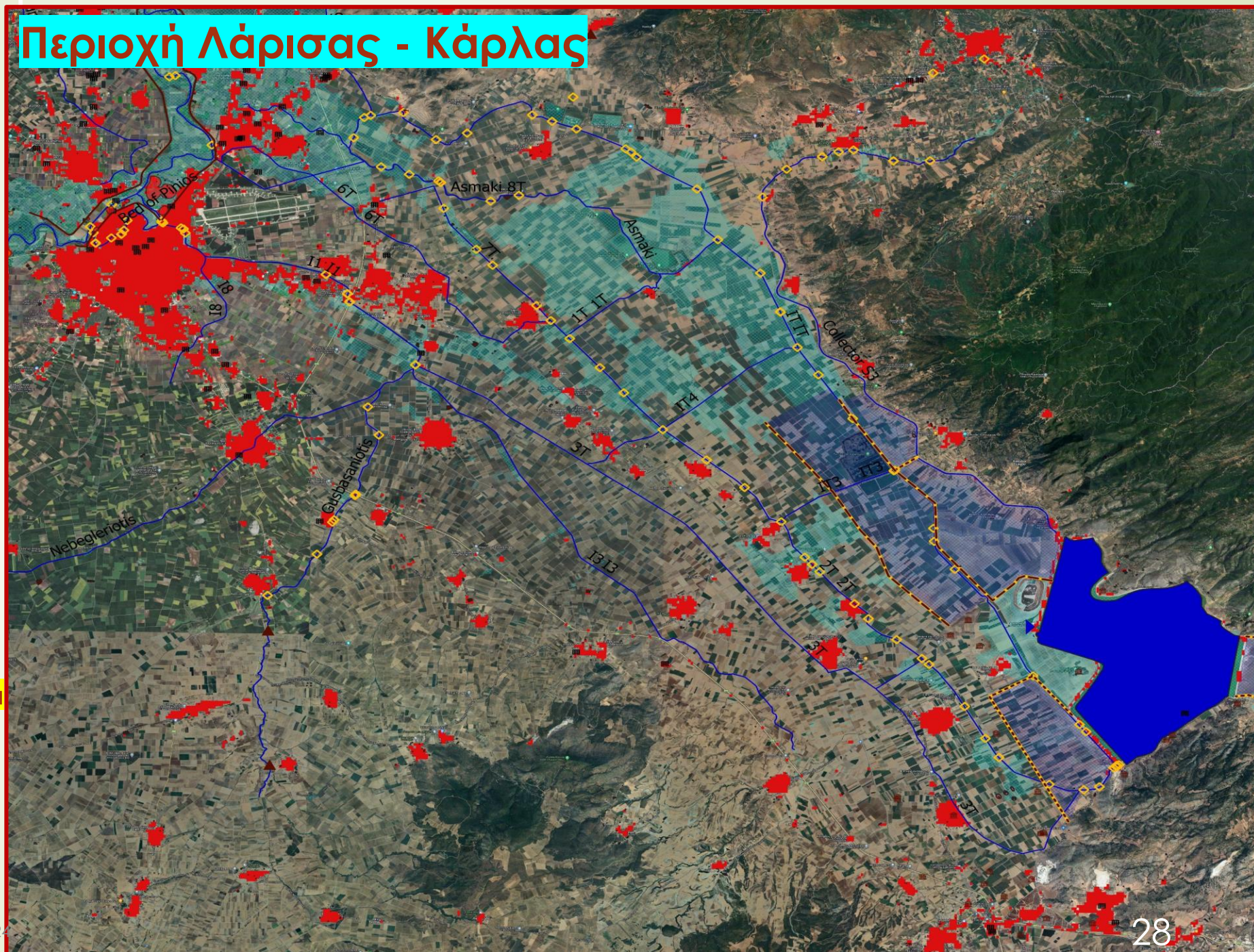

- Υπάρχον ανάχωμα
Existing dykes
- Νέο ανάχωμα
New dykes
- Εναλλακτικό νέο ανάχωμα
Alternative new dykes
- Κανάλι παράκαμψης
Bypass canals
- ▶ Υπάρχον Φράγμα
Existing dam
- ▲ Φράγμα ελέγχου
Control dam
- Αρχαιολογικός χώρος
Archaeological area
- Βιομηχανίες
Industries
- ◆ Γέφυρα ή Υδατοφράκτης
Bridge or Dam
- Κατοικημένη περιοχή
Inhabited area
- Θέση με κτηνοτροφία
Livestock area
- Δομή σε πλημμυρική πεδιάδα
Structure in floodplain
- (Κρίσιμη δομή παρεμπόδισης
(Critical structure for flood prevention)
- Μελλοντικό Φράγμα Ενιπέα
Future dam
- Περιοχή κινδύνου
Risk area
- Ελεγχόμενη πλημμύρα
Controlled flood

Περιοχή Λάρισας - Γυρτώνης - Ροδιάς

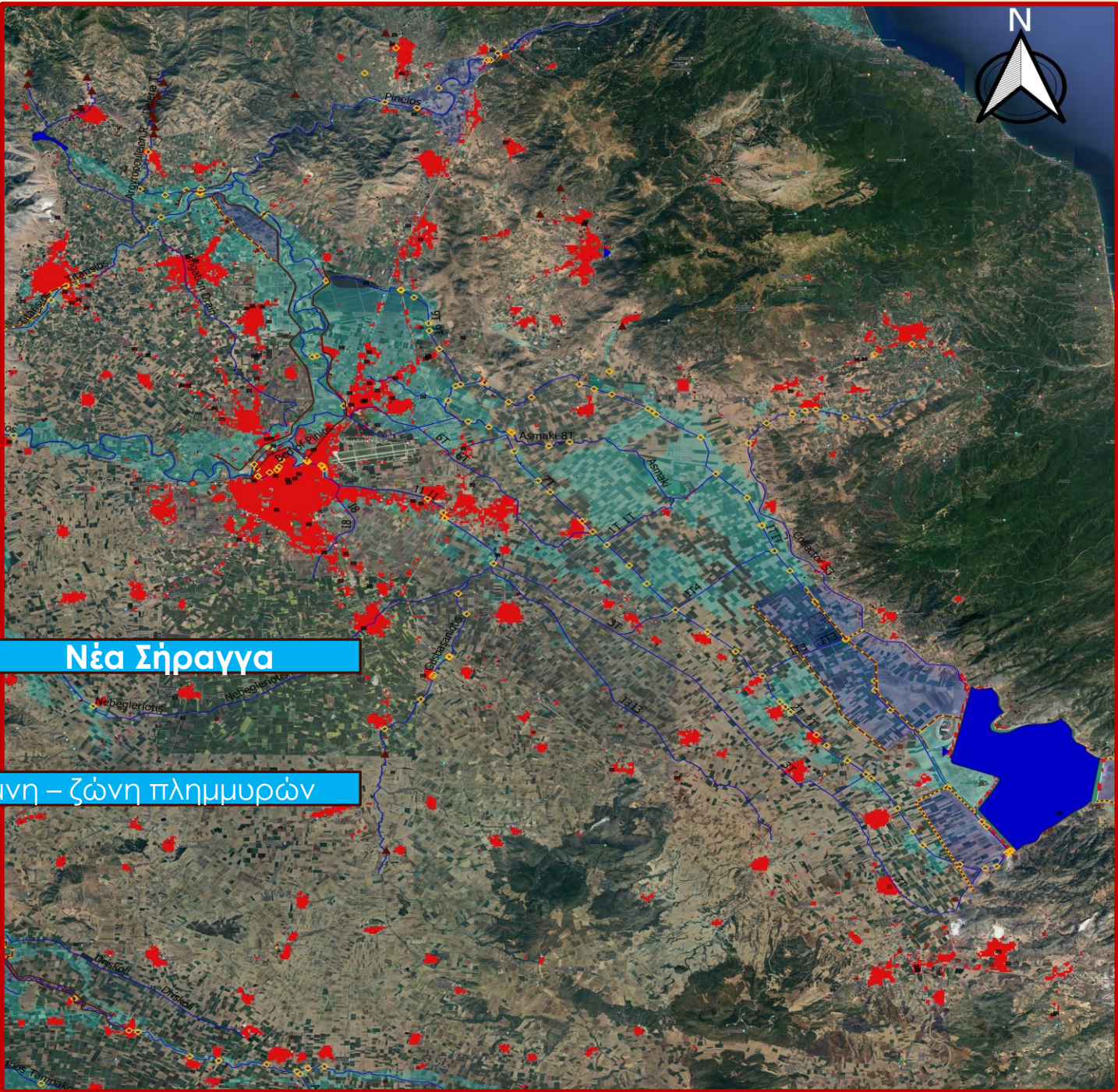
	Υπάρχον ανάχωμα
Existing levee
	Νέο ανάχωμα
New levee
	Εναλλακτικό νέο ανάχωμα
Alternative new levee
	Κανάλι παράκαμψης
Bypass channel
	Υπάρχον Φράγμα
Existing gate
	Φράγμα ελέγχου
Control gate
	Αρχαιολογικός χώρος
Archaeological site
	Βιομηχανίες
Industries
	Γέφυρα ή Υδατοφράκτης
Bridge or dam
	Κατοικημένη περιοχή
Inhabited area
	Θέση με κτηνοτροφία
Livestock area
	Δομή σε πλημμυρική πεδιάδα
Structure in floodplain
	Κρίσιμη δομή παρεμπόδισης
Critical structure for obstruction
	Μελλοντικό Φράγμα Ενιπέα
Future Enipea Dam
	Περιοχή κινδύνου
Risk area
	Ελεγχόμενη πλημμύρα
Controlled flood

Vol Category	Recommendation	Measure	Timeline	Costs
1 Larissa Area	Installation of a dyke along the south bank of the Pineios River at Tempi, spanning a distance of 1 kilometer.	Dyke (to be defined)	Medium (up to 5 years)	€ 5,000,000
1 Lake Karla area	Option No Lake Extension: Construction of a northern dyke around Lake Karla spanning 12.6 kilometers, with the specific option of not extending the lake.	Dyke (to be defined)	Medium (up to 5 years)	€ 63,000,000
1 Lake Karla area	Option No Lake Extension: Development of a southern dyke surrounding Lake Karla, covering a distance of 10.6 kilometers, with the specified option of not extending the lake.	Dyke (to be defined)	Medium (up to 5 years)	€ 53,000,000
1 Lake Karla area	Option Lake Extension: Construction of a northern dyke, extending over a distance of 10 kilometers, with the option to facilitate the extension of the lake.	Dyke (to be defined)	Medium (up to 5 years)	€ 50,000,000
1 Lake Karla area	Option Lake Extension: Implementation of a southern dyke spanning 9.7 kilometers, with the flexibility to consider the extension of the lake as an option.	Dyke (to be defined)	Medium (up to 5 years)	€ 48,500,000
1 Lake Karla area	Option Lake Extension: Construction of an eastern dyke covering a distance of 5.5 kilometers, with the added flexibility to explore the option of extending the lake.	Dyke (to be defined)	Medium (up to 5 years)	€ 27,500,000
1 Lake Karla area	Option Lake Extension: Dredging of Lake Karla for increasing the capacity.	Dredging	Short-term (up to 2 years)	€ 35,000,000
1 Lake Karla area	Integration of additional discharge systems, incorporating pump stations, for Lake Karla.	Pump station	Long (up to 15 years)	€ 43,000,000
1 Lake Karla area	Consideration of an optional tunnel as part of the overall project for Lake Karla towards the Sea. Minimum estimate.	Tunnel	Long (up to 15 years)	€ 232,000,000
1 Lake Karla area	Option No Lake Extension: Establishment of a Capitalized Fund for Compensations to address future inundation issues related to Lake Karla. Only to setup the Fund construction. Sourcing funds for compensations to be	Creation of trust fund	Short-term (up to 2 years)	€ 300,000
1 Lake Karla area	Option No Lake Extension: Alternative compensation approach Lake Karla: Land expropriation and withdrawal from production.	Once-only compensation	Long (up to 15 years)	€ 540,000,000
1 Thessaly	Potential relocation of premises, to be determined based on the findings of a survey. Budget estimated for an incentives program for reallocation.	Relocation	Long (up to 15 years)	€ 100,000,000
1 Thessaly	Possible relocation of residents, a decision to be made based on further considerations. Construction of prefab houses on state-owned land and no compensation for existing houses.	Relocation	Long (up to 15 years)	€ 45,000,000
1 Thessaly	Deployment of mobile pumps to assist with urban drainage in diked villages during flood events.	Pump systems	Medium (up to 5 years)	€ 7,000,000

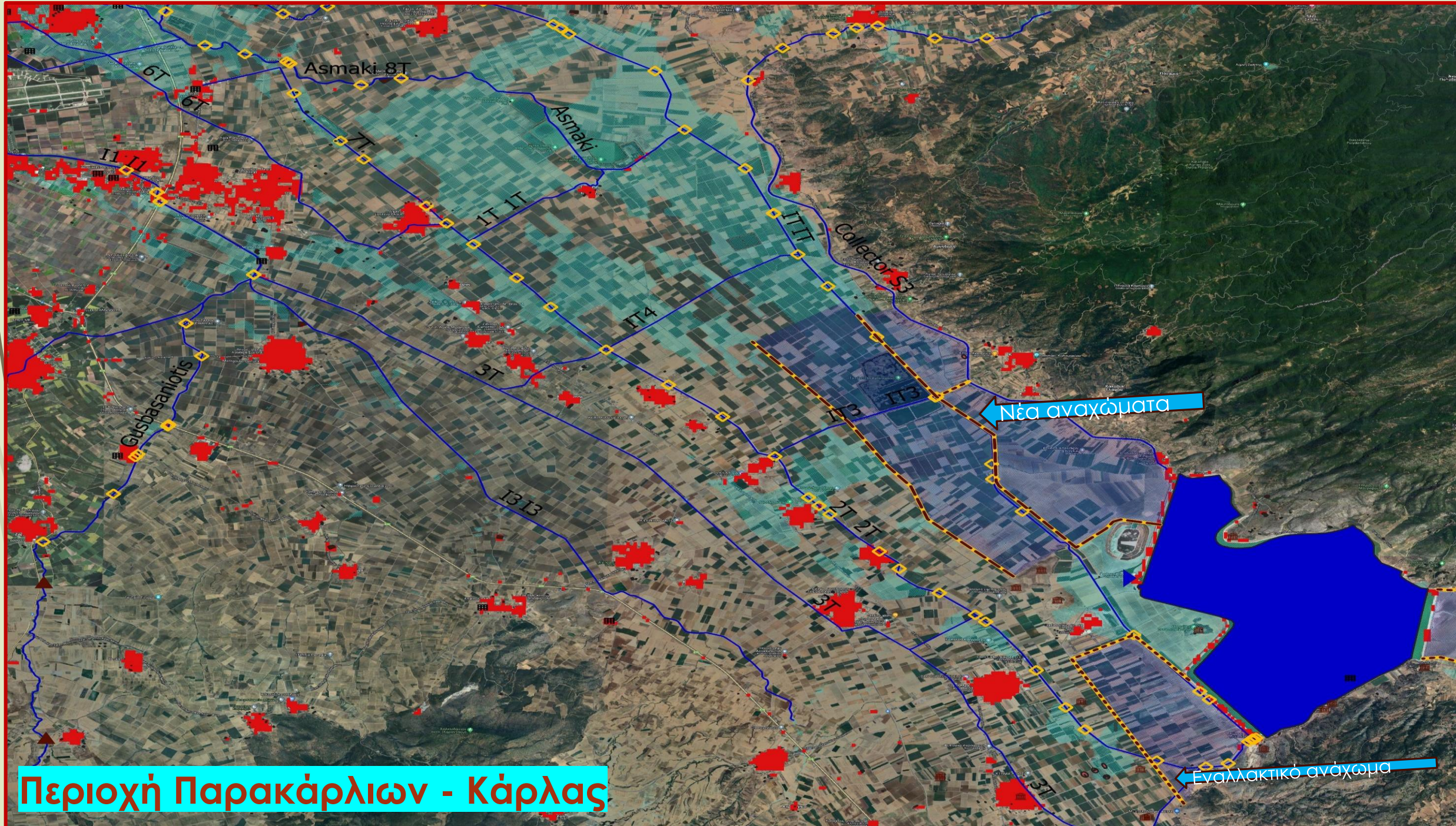
Table 14: Vol. 1 Recommendations (4/4)

Κώστας Γκούμας Μάρτιος 2024

ΚΑΡΛΑ

- Επιλογή χωρίς επέκταση λίμνης : Κατασκευή βόρειου αναχώματος γύρω από τη λίμνη Κάρλα - εκτείνεται σε 12,6 χιλιόμετρα,
- Επιλογή χωρίς επέκταση Λίμνης : Ανάπτυξη ενός νότιου αναχώματος που περιβάλλει τη λίμνη Κάρλα, 10,6 χιλιομέτρων,
- Επιλογή Επέκταση Λίμνης : Κατασκευή βόρειου αναχώματος, συνολικού μήκους 10 χιλιομέτρων,
- Επιλογή Επέκταση Λίμνης : Κατασκευή νότιου αναχώματος συνολικού μήκους 9,7 χιλιομέτρων,
- Επιλογή Επέκταση Λίμνης : Κατασκευή ανατολικού αναχώματος συνολικού μήκους 5,5 χιλιομέτρων,
- Επιλογή Επέκταση Λίμνης : Εκβάθυνση (βυθοκόρηση) της λίμνης Κάρλας για αύξηση της χωρητικότητας,
- Ενσωμάτωση πρόσθετων συστημάτων εκκένωσης με αντλιοστάσια, για Λίμνη Κάρλα
- Εξέταση προαιρετικής σήραγγας ως μέρος του συνολικού έργου για τη λίμνη Κάρλα προς τη Θάλασσα.
- Επιλογή Όχι Επέκταση Λίμνης : Ίδρυση Κεφαλαιοποιημένου Ταμείου για Αποζημιώσεις για την αντιμετώπιση μελλοντικών θεμάτων πλημμύρας που σχετίζονται με τη λίμνη Κάρλα. Μόνο για τη δημιουργία της ίδρυσης του Ταμείου.
- Επιλογή Χωρίς Επέκταση Λίμνης: Εναλλακτική προσέγγιση αντιστάθμισης Λίμνη Κάρλα : Απαλλοτρίωση γης και απόσυρση από την παραγωγή.

DRAFT MASTER PLAN

WATER MANAGEMENT IN THESSALY IN THE WAKE OF STORM DANIEL

How to Address Thessaly's Water-Related Agricultural Challenges

VOLUME II: WATER MANAGEMENT ORGANISATION

ID#: 20249B01

February 2024

POSITIVE AGRICULTURE SINCE 1879

VOLUME II: WATER MANAGEMENT ORGANISATION ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΣ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ ΥΔΑΤΩΝ

Περιλαμβάνει το ισχύον (σημερινό) οργανόγραμμα στην Ελλάδα και περιγράφονται λεπτομερώς οι φορείς και οι εθνικές αρχές διαχείρισης νερού στην Ολλανδία, Γερμανία, Γαλλία και Ισραήλ, ως σημεία αναφοράς για τη Θεσσαλία.

Τα μοντέλα αυτά χωρών με μακρά ιστορία και μεγάλη εμπειρία στη διαχείριση του νερού παγκοσμίως, έχουν επιλεγεί προσεκτικά ως «ποιοτικά σημεία αναφοράς», ειδικά δε η Γερμανία και η Γαλλία λόγω του κοινωνικού και πολιτικού τους αντίκτυπου στους κανονισμούς και τη διοίκηση της ΕΕ.

Αρμόδιες αρχές για την προστασία των υδάτων σε εθνικό, περιφερειακό και τοπικό επίπεδο

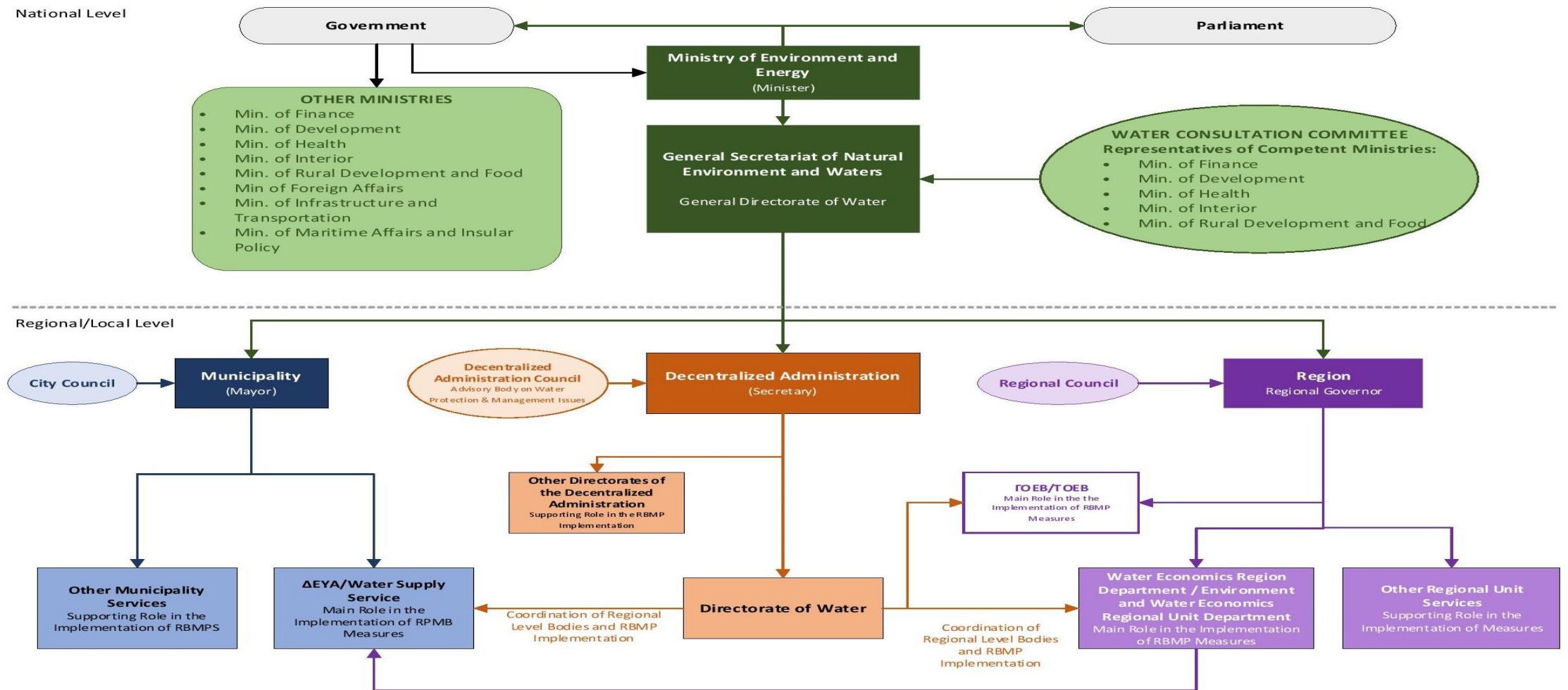
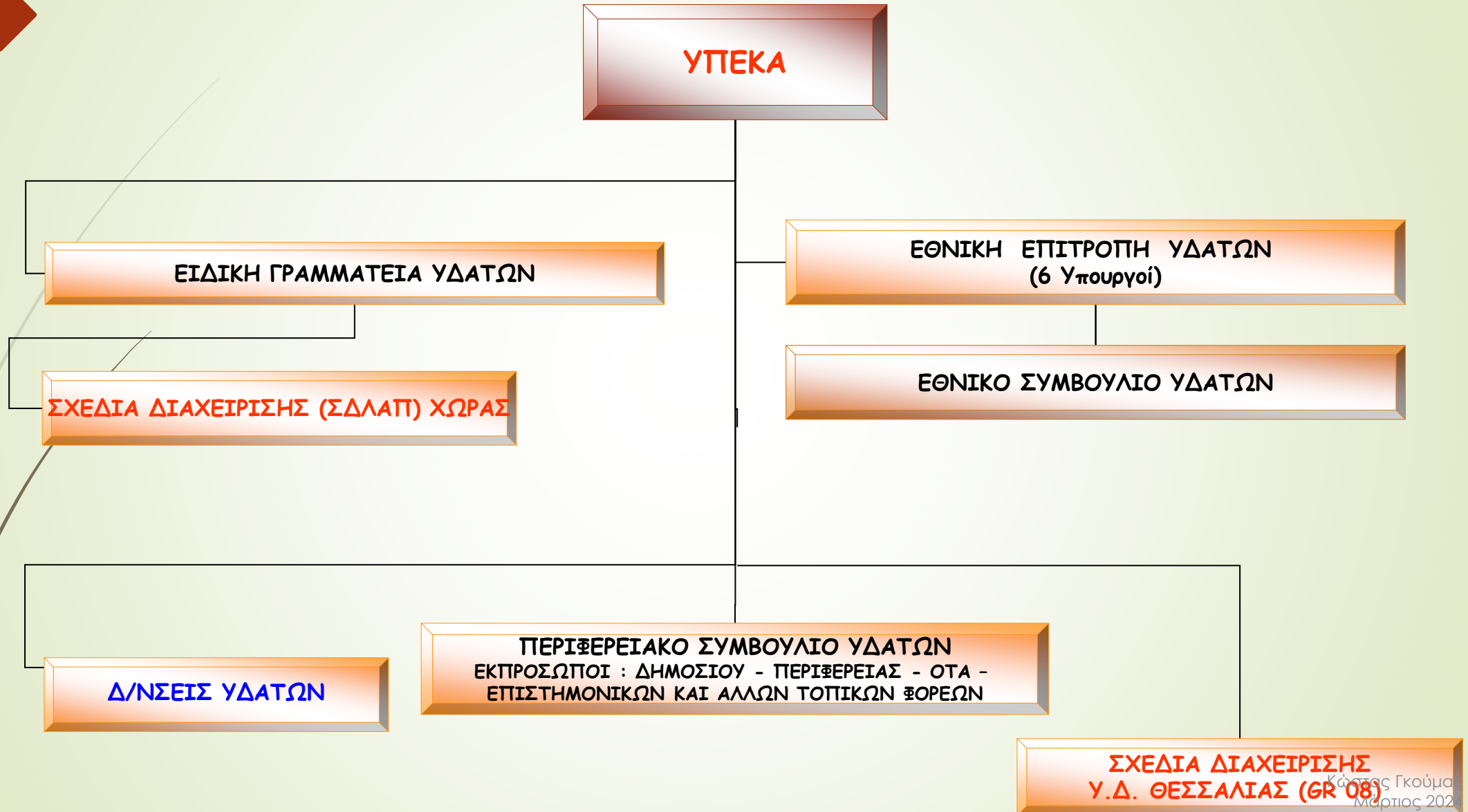

Figure 32: Competent authorities for water protection at national, regional and local level

Ισχύουσα Οργανωτική δομή διαχείρισης υδάτων στη χώρα

34

Παρατίθεται επίσης με οργανόγραμμα, η πρόταση τους για την διοίκηση, την δομή, τις αρμοδιότητες και την στελέχωση του νέου Οργανισμού Διαχείρισης Υδάτων Θεσσαλίας.

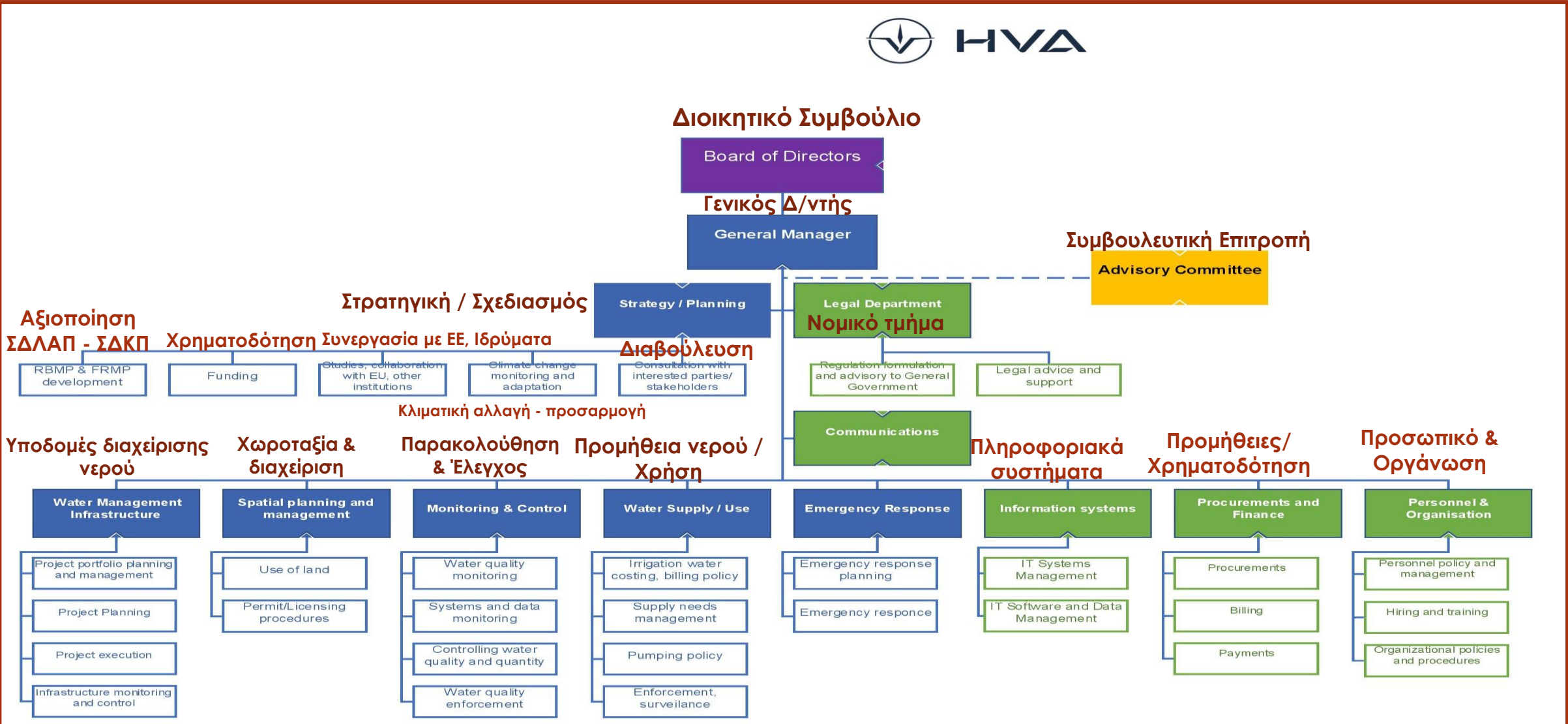

Figure 33: WMO organizational structure

- Η νομική μορφή που συγκεντρώνει τα περισσότερα πλεονεκτήματα είναι του Νομικού Προσώπου Ιδιωτικού Δικαίου.
- Για την καλύτερη δυνατή επίτευξη των στόχων και την αποτελεσματικότερη άσκηση των αρμοδιοτήτων του, ο νομοθέτης μπορεί να προβλέπει τη σύσταση Ανώνυμης Εταιρείας (Α.Ε.), προκειμένου να τηρούνται οι κανόνες της ιδιωτικής οικονομίας στο βαθμό που αυτό ανταποκρίνεται αποτελεσματικότερα στους τομείς δραστηριότητάς της ως παρόχου υπηρεσιών ύδατος.
- Ανεξάρτητα όμως από την πρόταση της ΗΥΑ, σύμφωνα με δημόσιες δηλώσεις υπουργών και προσχέδιο που κυκλοφορεί, επίκειται νομοθετική ρύθμιση για την σύσταση Οργανισμού Διαχείρισης Υδάτων Θεσσαλίας Α.Ε και οι ΓΟΕΒ - ΤΟΕΒ πρόκειται να καταργηθούν (εντός ενός έτους από την στιγμή που θα συσταθεί ο Ο.Δ.Υ.Θ). Η εξέλιξη αυτή δείχνει περιορισμένη συνειδητοποίηση των προβλημάτων που υπάρχουν και αυτών που θα δημιουργηθούν στην μεταβατική περίοδο, πολλά από τα οποία εξέθρεψε η διαχρονική έλλειψη πολιτικής τόλμης για την πραγματοποίηση των τομών που απαιτούνται στον τομέα της διαχείρισης υδάτων.
- Παρά το γεγονός ότι η Θεσμική, διοικητική και οικονομική διαχείριση από τους ΤΟΕΒ είναι ατελής, αναποτελεσματική και βασισμένη σε ένα πλαίσιο το οποίο εδώ και πολύ καιρό θεωρείται ξεπερασμένο η σημασία τους παραμένει μεγάλη, γιατί εξακολουθεί να αποτελεί το πρωτογενές «κύτταρο» στην διαχείριση του αρδευτικού νερού.
- Πρόσφατα δημοσιεύματα μάλιστα αναδεικνύουν τον ιδιαίτερο ρόλο που επιφυλάσσει το ΥΠΙΑΝ στο αμέσως προσεχές μέλλον για τους ΤΟΕΒ, στην υλοποίηση νέων αρδευτικών δικτύων (όπως αυτό στην περιοχή Φαρσάλων - Παλαμά και τον εκσυγχρονισμό του αρδευτικού δικτύου ΤΟΕΒ Ταυρωπού, όλα έργα του προγράμματος ΥΔΩΡ, 2.0.).
- Την ίδια στιγμή ανακοινώνουν ότι τους καταργούν !!

➡ Πρέπει συνεπώς να ληφθεί σοβαρά υπόψη από την Κυβέρνηση ότι η άμεση κατάργηση των φορέων αυτών θα είναι σοβαρό λάθος, που πιθανόν να επηρεάσει και την επιτυχή έκβαση της νέας αυτής μεταρρύθμισης με τον νέο φορέα, γεγονός που επισημαίνεται και από την ΗΒΑ με ειδική αναφορά στο κεφάλαιο VOLUME II: WATER MANAGEMENT ORGANISATION (σελ. 151-152). Συνιστούν **«να αποφύγουμε εντελώς τη λήψη βιαστικών και ριζοσπαστικών αποφάσεων για τους ΤΟΕΒ χωρίς προηγουμένως να διασφαλιστεί ότι υπάρχουν διαθέσιμες επαρκείς πληροφορίες και ανάλυση για να ληφθεί μια σαφής απόφαση Οι ΤΟΕΒ φαίνεται να επιτελούν μια σημαντική λειτουργία για τη διαχείριση και τη λειτουργία των υποδομών άρδευσης»**.

➡ Μέχρι να δημιουργηθούν όμως οι προϋποθέσεις και να ιδρυθεί και λειτουργήσει ο Ο.Δ.Υ.Θ, οι ΤΟΕΒ θα πρέπει να παραμείνουν ως θεσμός, φυσικά με τις όποιες απαραίτητες νομοθετικές κ.α αλλαγές - συγχωνεύσεις κλπ. απαιτηθούν. Στην μεταβατική αυτή περίοδο, ο μεν Ο.Δ.Υ.Θ θα μπορεί να βασίζεται στους ΤΟΕΒ, όσο και οι ΤΟΕΒ να υποστηρίζονται διοικητικά, τεχνικά και οικονομικά από τον Ο.Δ.Υ.Θ

- Κλείνοντας να σας υπενθυμίσω ότι μέχρι πριν λίγους μήνες (και πριν τις πρόσφατες πλημμύρες), όλοι μας διεκδικούσαμε για χρόνια τα αυτονόητα. Δηλαδή την επίλυση του υδατικού προβλήματος της Θεσσαλίας με έργα ταμίευσης επιφανειακού νερού (δηλαδή φράγματα) και ταυτόχρονα την αποκατάσταση των υπόγειων υδροφορέων που καταληστεύσαμε, έργα εξοικονόμησης νερού (δηλαδή σύγχρονα δίκτυα μεταφοράς νερού), Ενιαίο Φορέα Διαχείρισης Νερού και φυσικά την ολοκλήρωση των έργων του Άνω Αχελώου και μεταφορά νερού στη Θεσσαλία, κλπ.
- Όλα αυτά λοιπόν και με αφορμή την τραγωδία που βιώνει η περιοχή μας, αλλά και το σχέδιο των Ολλανδών (που πρόσφατα δημοσιοποιήθηκε), μπήκαν ξανά στην συζήτηση, τόσο στην Θεσσαλία όσο (και κυρίως) σε πανελλήνιο επίπεδο και σε ΜΜΕ (του «Αθηνοκεντρικού κράτους» στα οποία δεν «περνούσε» ούτε μια παράγραφος από όσα λέγαμε και κυριαρχούσαν οι απόψεις των οικολόγων και των εμμονικών, που ισχυρίζονταν ότι για όλα ευθύνονται οι αγρότες που σπαταλούν το νερό.
- Επίσης γνωρίζουμε ότι η χώρα μας ακολουθεί και εφαρμόζει τις δυο Οδηγίες της ΕΕ που αφορούν στα ύδατα και συγκεκριμένα την Οδηγία 2007/60 για την Διαχείριση Κινδύνων Πλημμύρας (**ΣΔΚΠ**), καθώς και την Οδηγία 2000/60 για την Διαχείριση Λεκανών Απορροής Ποταμών (**ΣΔΛΑΠ**), τα δύο θεσμικά εργαλεία («Ευαγγέλια» όπως συνηθίζω να αποκαλώ), στην διαχείριση των υδατικών πόρων.
- Στα δύο σχέδια που είναι πρόσφατα αναθεωρημένα αποτυπώνεται το σύνολο των μέτρων (δράσεις και έργα υποδομών) που είναι αναγκαία στο Υδατικό Διαμέρισμα Θεσσαλίας (ΥΔΘ) και πρέπει να υλοποιηθούν μέχρι το 2027, προκειμένου να πετύχουμε την «καλή» κατάσταση των υδάτων, αντιμετωπίσουμε τα προβλήματα στην διαχείριση του νερού, καθώς και τους κινδύνους από πλημμύρες και λειψυδρία.

Προκειμένου λοιπόν να επιλυθούν τα διαχρονικά υδατικά προβλήματα της Θεσσαλίας, αυτά που προστέθηκαν από τις πρόσφατες πλημμύρες, καθώς και όσα προβλέπουν οι επιστήμονες ότι θα δημιουργηθούν στο μέλλον από την κλιματική κρίση (φαινόμενα πλημμυρών και λειψυδρίας), είναι αναγκαίο και επείγον οι προτάσεις που παραδόθηκαν στην κυβέρνηση από την Ολλανδική εταιρία, στο βαθμό που αξιολογηθούν και ορισμένες γίνουν αποδεκτές, να ενσωματωθούν στα πλαίσια των δύο Θεσμοθετημένων και εγκεκριμένων Σχεδίων.

Εάν αυτό δεν γίνει συστηματικά, στα πλαίσια ενός διαλόγου με τους φορείς της Θεσσαλίας, όλους τους ενδιαφερόμενους πολίτες και κυρίως τους αγρότες, ώστε να καταλήξουμε σε ΕΝΑ ΣΧΕΔΙΟ που θα είναι ευρύτερα αποδεκτό, υπάρχει σοβαρός κίνδυνος να ξαναζήσουμε τις συγχύσεις και στην στασιμότητα που χαρακτηρίζει το υδατικό πρόβλημα εδώ και πολλά χρόνια, με όλες τις οικονομικές και περιβαλλοντικές επιπτώσεις που έχει προκαλέσει, κάτι που θα είναι το τελευταίο που χρειάζεται σήμερα η πληγωμένη Θεσσαλία στην προσπάθεια που καταβάλλεται για την ασφάλεια και την επαναφορά της το ταχύτερο σε ένα δρόμο βιώσιμης ανάπτυξης.

6. Ένα άλλο θέμα για το οποίο η Ε.Δ.Υ.ΘΕ πρέπει να εντείνει τις προσπάθειες της είναι ο σημερινός Πρωθυπουργός και οι αρμόδιοι υπουργοί να δεσμευτούν πως, μαζί με τα έργα του αναγκαίου αντιπλημμυρικού σχεδιασμού, θα χρηματοδοτηθούν και **θα υλοποιηθούν όλα τα μέτρα, δράσεις και έργα που προβλέπονται στο υπό διαβούλευση ΣΔΛΑΠ Θεσσαλίας.**

Αποτελεί πλέον απαίτηση όλων των θεσσαλικών οργανώσεων να μην επαναληφθεί αυτό που συνέβη με τα προηγούμενα Σχέδια, όπου από το 2014 έως και σήμερα έμειναν, ως επί το πλείστον, ανεκμετάλλευτα στα συρτάρια υπουργών και υπηρεσιών, που δεν έδειξαν και πολύ ενδιαφέρον να τα εφαρμόσουν, παρότι για πολλά από τα προβλεπόμενα μέτρα προβλέπονταν και εξασφαλισμένη χρηματοδότηση.

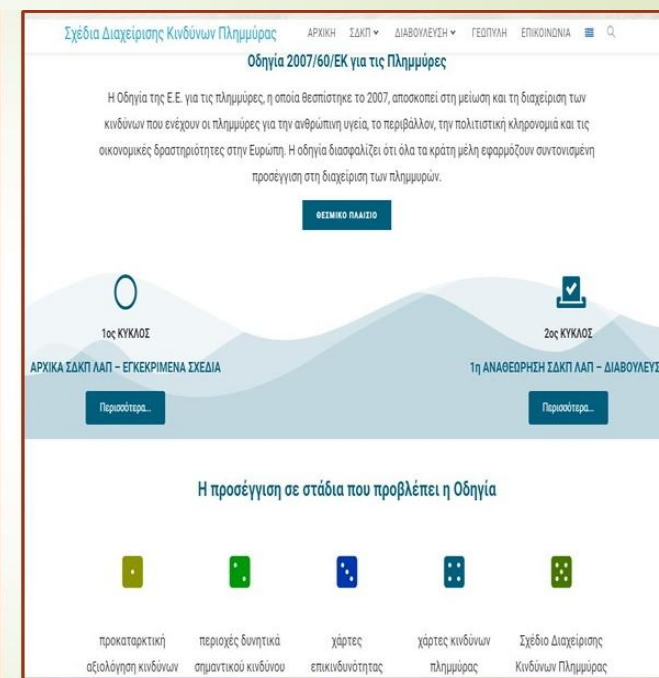
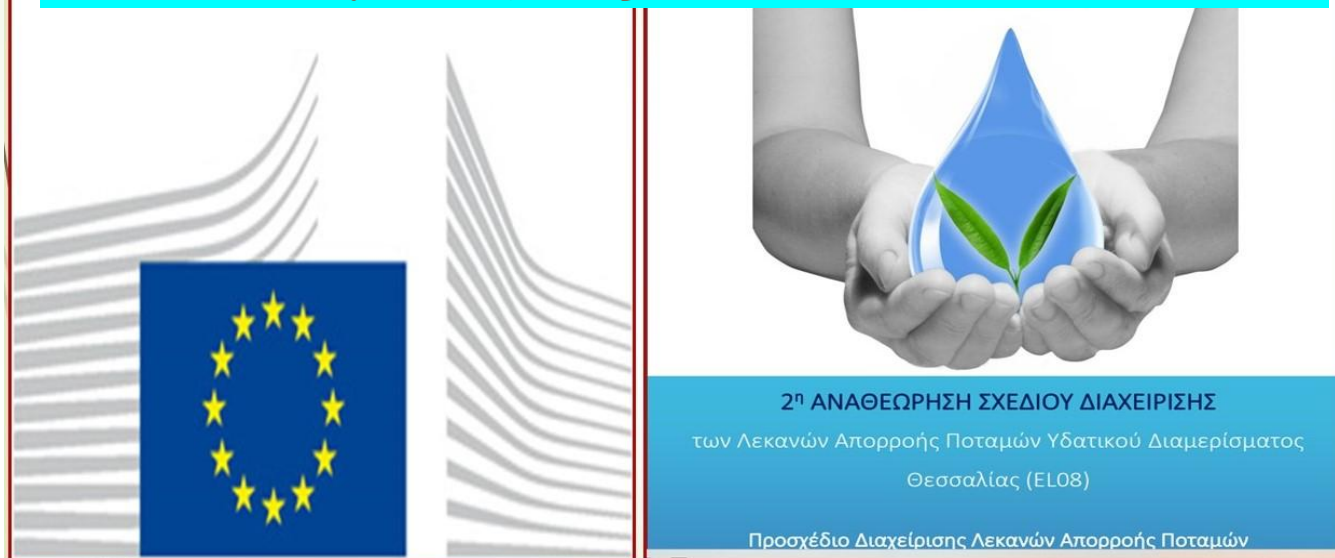
Σε αυτή την κατεύθυνση θα πρέπει να επικεντρωθεί και η προσπάθεια της Ε.Δ.Υ.ΘΕ κατά το επόμενο διάστημα και ειδικά κατά την κρίσιμη επικείμενη διαβούλευση του ΣΔΛΑΠ Θεσσαλίας.

Και καθώς αναφερθήκαμε στα Σχέδια, θεωρούμε αναγκαία την **ΣΥΝΘΕΣΗ των προτάσεων και των μέτρων που περιλαμβάνονται στα επικαιροποιημένα Σχέδια Διαχείρισης Υδάτων (ΣΔΛΑΠ) και στα αντίστοιχα Σχέδια των Πλημμυρών (ΣΔΚΠ/Θ),** που αμφότερα αποτελούν μια "σταθερά" και μάλιστα ΘΕΣΜΟΘΕΤΗΜΕΝΗ, σε αντιδιαστολή με τον κυκεώνα των διαφόρων μελετών και προτάσεων που αποσπασματικά κατατίθενται κατά καιρούς και παραμένουν να κοσμούν τους φωριαμούς υπηρεσιών του δημοσίου.

Από το «πάντρεμα» των δυο αυτών Σχεδίων είναι εφικτό να προκύψει ένα ΟΛΟΚΛΗΡΩΜΕΝΟ πακέτο έργων και δράσεων με ΠΟΛΛΑΠΛΟΥΣ στόχους, καθώς και ένα **ενιαίο "υδατικό" master plan,** με βάση την σημασία και την προτεραιότητα του κάθε έργου ή/και δράσης και όχι με πελατειακά - τοπικιστικά κριτήρια, όπως επανειλημμένα έχει συμβεί.

Υποθέτουμε πως στο ίδιο πλαίσιο οφείλουν να κινηθούν και οι προτάσεις της Ολλανδικής εταιρείας.

«Συγκερασμός των Σχεδίων»

ΓΕΝΙΚΗ ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΥΔΑΤΩΝ

2^η ΑΝΑΘΕΩΡΗΣΗ ΣΧΕΔΙΟΥ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

των Λεκανών Απορροής Ποταμών Υδατικού Διαμερίσματος

Θεσσαλίας (ΕΛ08)

Προσχέδιο Διαχείρισης Λεκανών Απορροής Ποταμών

ΑΡΧΙΚΗ

Οδηγία 2007/60/ΕΚ για τις Πλημμύρες

Η Οδηγία της Ε.Ε. για τις πλημμύρες, η οποία θεσπίστηκε το 2007, αποσκοπεί στη μείωση και τη διαχείριση των κινδύνων που ενέχουν οι πλημμύρες για την ανθρώπινη υγεία, το περιβάλλον, την πολιτιστική κληρονομιά και τις οικονομικές δραστηριότητες στην Ευρώπη. Η οδηγία διασφαλίζει ότι όλα τα κράτη μέλη εφαρμόζουν συντονισμένη προσέγγιση στη διαχείριση των πλημμυρών.

ΘΕΣΜΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ

1ος ΚΥΚΛΟΣ

ΑΡΧΙΚΑ ΣΔΚΠ ΛΑΠ – ΕΓΓΕΚΡΙΜΕΝΑ ΣΧΕΔΙΑ

Περισσότερα...

2ος ΚΥΚΛΟΣ

1η ΑΝΑΘΕΩΡΗΣΗ ΣΔΚΠ ΛΑΠ – ΔΙΑΒΟΥΛΕΥΣΗ

Περισσότερα...

Η προσέγγιση σε στάδια που προβλέπει η Οδηγία

προκαταρκτική
αξιολόγηση κινδύνων

περιοχές δυνητικά
σημαντικού κινδύνου

χάρτες
επικινδυνότητας

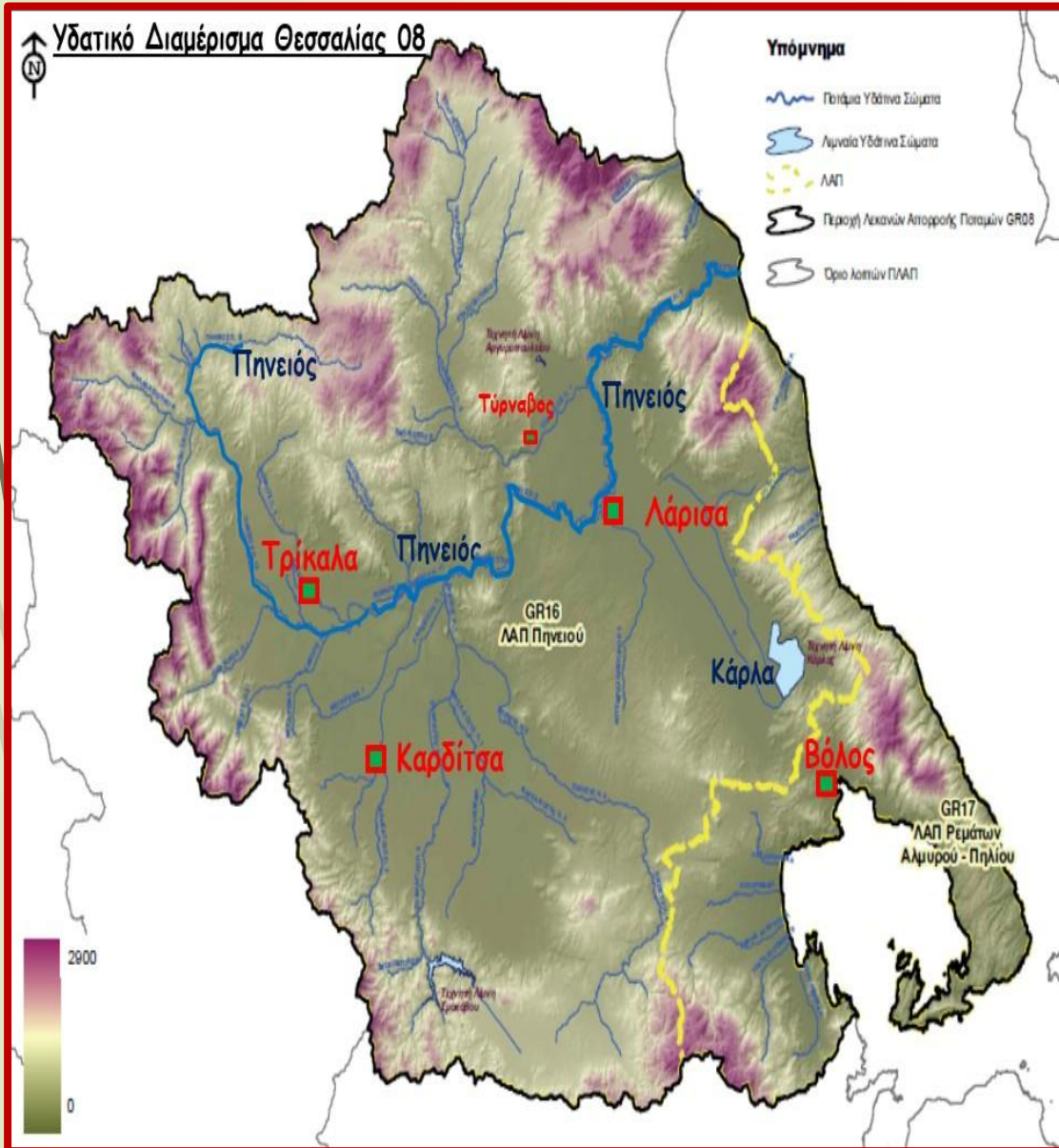

χάρτες κινδύνων
πλημμύρας

Σχέδιο Διαχείρισης
Κινδύνων Πλημμύρας

Υδατικό Ισοζύγιο ΥΔ Θεσσαλίας

ΣΥΝΟΛΙΚΕΣ ΑΝΑΓΚΕΣ ΓΙΑ ΟΛΕΣ ΤΙΣ ΧΡΗΣΕΙΣ : 1.485 hm³

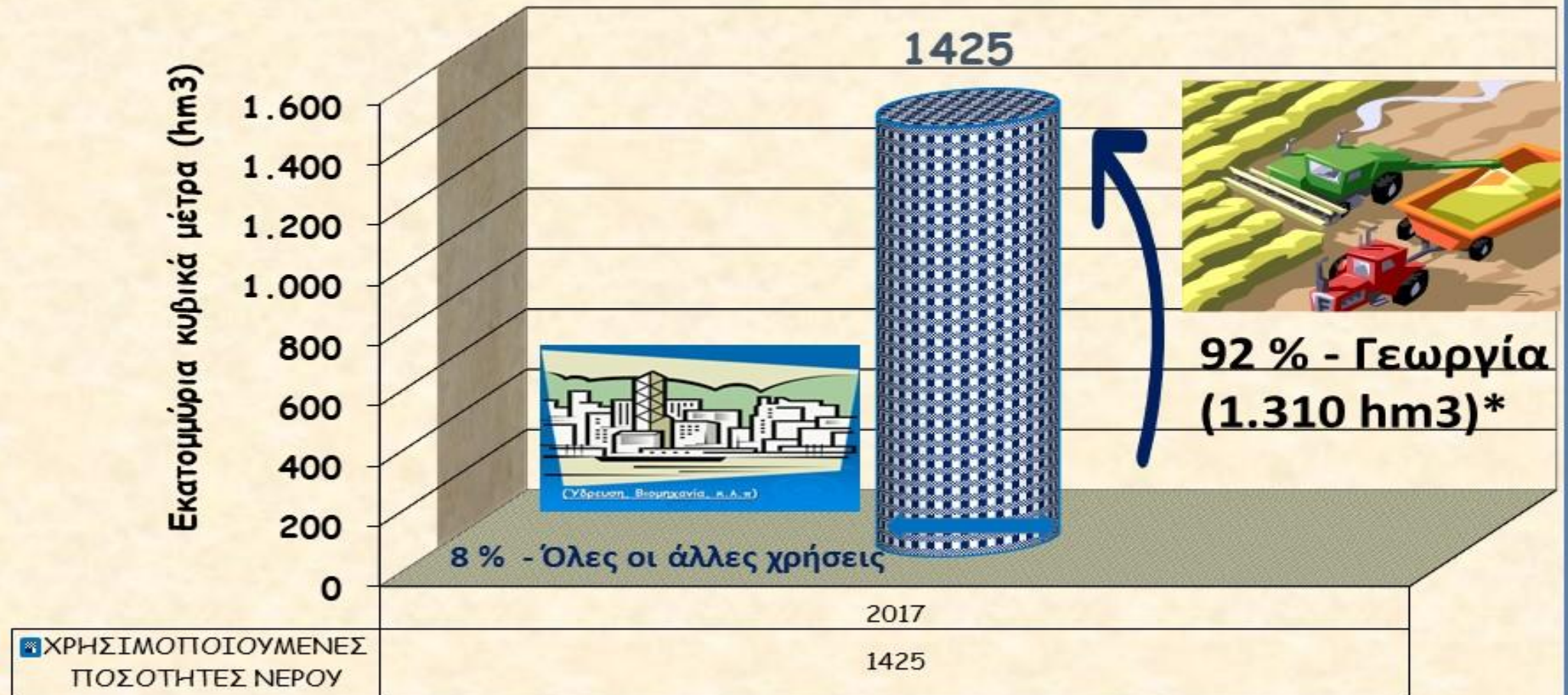
Διαθεσιμότητα υδατικών πόρων ΥΔ Θεσσαλίας

ΑΣΦΑΛΗΣ ΠΟΣΟΤΗΤΑ ΔΙΑΘΕΣΙΜΩΝ ΑΠΟ ΥΦΙΣΤΑΜΕΝΑ ΕΡΓΑ ΤΑΜΙΕΥΣΗΣ ΣΤΗ ΘΕΣΣΑΛΙΑ ΑΝΑ ΕΤΟΣ 220 hm³
ΒΙΩΣΙΜΗ ΠΟΣΟΤΗΤΑ ΕΤΗΣΙΑΣ ΑΠΟΛΗΨΗΣ ΥΠΟΓΕΙΩΝ 620 hm³
ΒΙΩΣΙΜΗ ΠΟΣΟΤΗΤΑ ΕΤΗΣΙΑΣ ΘΕΡΙΝΗΣ ΑΠΟΛΗΨΗΣ ΕΠΙΦΑΝΕΙΑΚΩΝ 180 hm³

ΣΥΝΟΛΟ : 1.020hm³

ΤΡΕΧΟΥΣΑ ΕΚΤΙΜΗΣΗ ΕΤΗΣΙΟΥ ΕΛΛΕΙΜΜΑΤΟΣ ΓΙΑ ΟΛΕΣ ΤΙΣ ΧΡΗΣΕΙΣ : 465 hm³

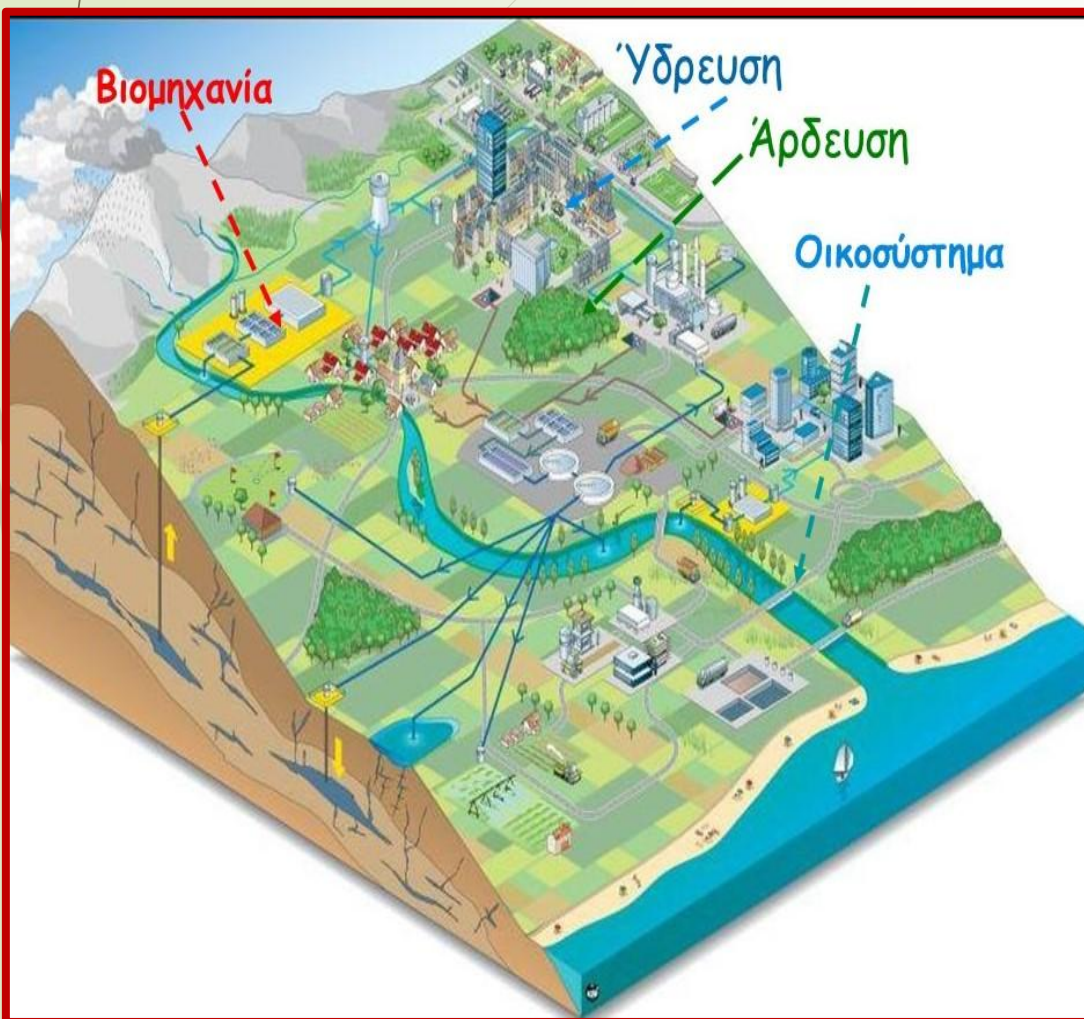
ΕΤΗΣΙΑ ΚΑΤΑΝΑΛΩΣΗ ΚΑΙ ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ ΧΡΗΣΗΣ ΝΕΡΟΥ ΣΤΗ ΘΕΣΣΑΛΙΑ

Κ. Γκούμας

*[2.500.000 στρέμματα x 524 κ. μ./στρ./έτος]
Καθ. Κ. Γκούμας
Μάρτιος 2024

Συνολικές υδατικές ανάγκες ΥΔ Θεσσαλίας (σύμφωνα με το ΣΔΛΑΠ, 2023)

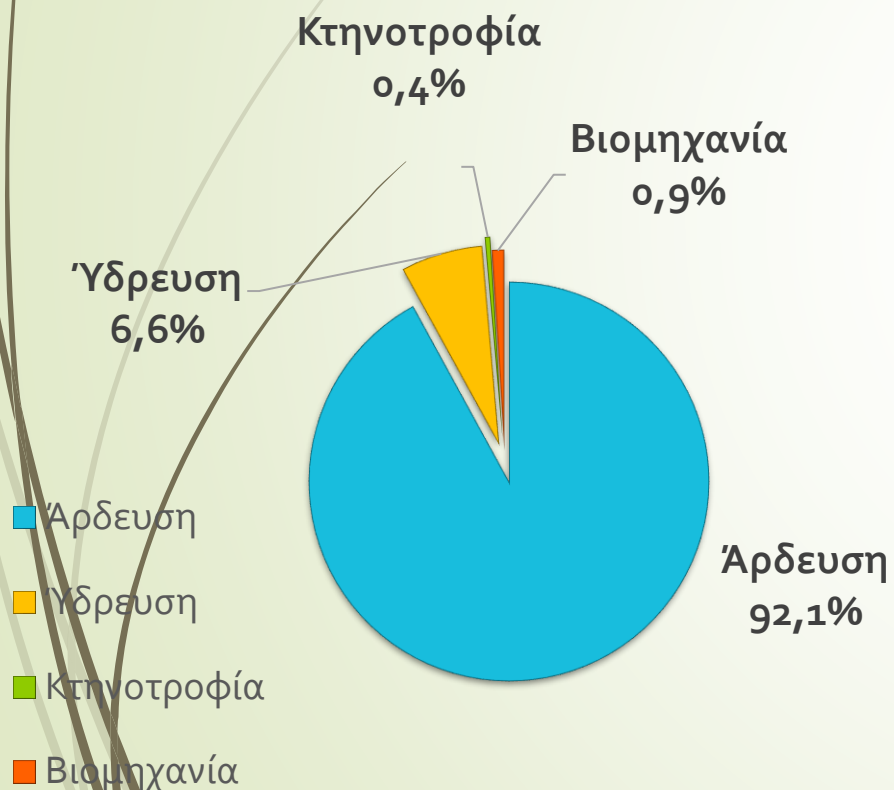
(Οι αρδευτικές ανάγκες του ΥΔ υπολογίστηκαν στη βάση των εκτάσεων που δηλώθηκαν ως αρδευόμενες στον ΟΠΕΚΕΠΕ)*.

- ➔ Σύνολο αρδευόμενων εκτάσεων* : **2.830.000 στρέμματα**
(2.830.000 στρ. $\times$ 456 m³/στρ.)
 - ➔ Αρδευτικές ανάγκες **1.290 hm³**
 - ➔ Απώλειες μεταφοράς **89 hm³**
 - ➔ Άλλες χρήσεις (ύδρευση, κτηνοτροφία, βιομηχανία) **106 hm³**
- 1.485 hm³**

ΣΥΝΟΛΙΚΕΣ ΥΔΑΤΙΚΕΣ ΑΝΑΓΚΕΣ ΓΙΑ ΟΛΕΣ ΤΙΣ ΧΡΗΣΕΙΣ

1.485 hm³

Συνολικές υδατικές ανάγκες ΥΔ Θεσσαλίας (σύμφωνα με το ΣΔΛΑΠ, 2023)

(Οι αρδευτικές ανάγκες του ΥΔ υπολογίστηκαν στη βάση των εκτάσεων που δηλώθηκαν ως αρδευόμενες στον ΟΠΕΚΕΠΕ)*.

➔ Σύνολο αρδευόμενων εκτάσεων* : **2.830.000 στρέμματα**
(2.830.000 στρ. x 456 m³/στρ.)

➔ Αρδευτικές ανάγκες **1.290 hm³**

➔ Απώλειες μεταφοράς **89 hm³**

➔ Άλλες χρήσεις (ύδρευση, κτηνοτροφία, βιομηχανία) **106 hm³**
1.485 hm³

ΣΥΝΟΛΙΚΕΣ ΥΔΑΤΙΚΕΣ ΑΝΑΓΚΕΣ ΓΙΑ ΟΛΕΣ ΤΙΣ ΧΡΗΣΕΙΣ

1.485 hm³

- Ακόμη όμως και εάν υπάρξει συγκερασμός τω σχεδίων, κατόπιν διαβούλευσης και κοινωνικής συμφωνίας, καταλήξουμε σε ΕΝΑ ρεαλιστικό σχέδιο με ιεράρχηση και χρονοδιάγραμμα, χρειάζεται ταυτόχρονα η πολιτική βούληση και η εξασφάλιση οικονομικών πόρων.
- Εάν δεν συμφωνήσουμε όλοι, δηλαδή χρήστες νερού, φορείς αγροτών - Αυτοδιοίκηση και Πολιτεία, προς ποια κατεύθυνση θα πρέπει να πορευτούμε τα επόμενα χρόνια στη Θεσσαλία και εάν δεν βρεθεί η κοινή συνισταμένη για την διαχείριση του νερού, τότε η **ανασυγκρότηση της Θεσσαλίας και η «υδατική ασφάλεια»** θα είναι ζητούμενα για πολλά χρόνια, ενώ η κατάσταση των υδατικών οικοσυστημάτων και του περιβάλλοντος της θα επιδεινώνονται.
- Τότε δυστυχώς δεν θα μπορέσουμε να αποφύγουμε επώδυνες λύσεις (όπως πχ. η μείωση των αρδευομένων εκτάσεων) και όξυνση πολλών άλλων προβλημάτων (οικονομικά, κοινωνικά).

- Εάν δεν συμφωνήσουμε όλοι, δηλαδή χρήστες νερού, φορείς αγροτών - Αυτοδιοίκηση και Πολιτεία, προς ποια κατεύθυνση θα πρέπει να πορευτούμε τα επόμενα χρόνια στη Θεσσαλία και εάν δεν βρεθεί η κοινή συνισταμένη για την διαχείριση του νερού, τότε η **ανασυγκρότηση της Θεσσαλίας και η «υδατική ασφάλεια»** θα είναι ζητούμενα για πολλά χρόνια, ενώ η κατάσταση των υδατικών οικοσυστημάτων και του περιβάλλοντος της θα επιδεινώνονται.

- Τότε δυστυχώς δεν θα μπορέσουμε να αποφύγουμε επώδυνες λύσεις (όπως πχ. η μείωση των αρδευομένων εκτάσεων) και όξυνση πολλών άλλων προβλημάτων (οικονομικά, κοινωνικά).

- Διεκδίκηση συνεπώς και ζητούμενο για όλους τους φορείς της Θεσσαλίας (ει δυνατόν ομόφωνα) πρέπει να είναι η εξασφάλιση (από την Κυβέρνηση) το ταχύτερο δυνατό των αναγκαίων οικονομικών πόρων, ώστε να ξεκινήσουμε την ανασυγκρότηση από τα επείγοντα (που φαντάζομαι κανείς δεν θα διαφωνεί) και ταυτόχρονα να προετοιμαστεί άμεσα αυτό που (πολύ σωστά κατά την γνώμη μου) προτείνουν και οι ίδιοι οι Ολλανδοί, ότι δηλαδή «...Θα πρέπει να συσταθεί μια Ομάδα Εργασίας για την υλοποίηση των έργων υποδομής, αποτελούμενη από υπεύθυνους χάραξης πολιτικής από την περιφερειακή και από την κεντρική κυβέρνηση.....Επίσης, θα χρειαστεί να συγκροτηθεί και μία ομάδα έργου για να επιμεληθεί την υλοποίηση των έργων προστασίας από τις πλημμύρες, που θα απαρτίζεται από διάφορες ειδικότητες και ειδικούς επιστήμονες που θα εργάζονται σε όλα τα επίπεδα διοίκησης δηλαδή την κεντρική κυβέρνηση, περιφέρεια και δήμο».

Σας ευχαριστώ